

Vogelvrienden Krimpen a/d IJssel copv

40e jaargang no. 10, oktober 1979

Onze Vogels

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

Vogel

copy

DAGELIJKS BESTUUR N.B.v.V.

Voorzitter: A. van Liempd, Rubensstraat 17,
4812 AK Breda, telefoon (076) 13 61 37.

Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 61 60.

Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom.

2e Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.

Commissaris: D.J. van der Molen, Esschingstraat 80,
7721 XD Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a,
9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.

District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8,
8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.

District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Groisstraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.

District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.

District Gelderland: D.J. Prinsen, Berkenlaan 132,
7064 HT Silvolde, telefoon (08350) 53 14.

District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.

District Noord-Holland: A.J.F. Lammerse,
Oude Krulsweg 104, 2142 EH Cruquius,
telefoon (023) 28 59 06.

District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.

District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 38 16.

District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.

District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2,
5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.

District Limburg: H.J. Nooljen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

CONTACTPERSONEN TECHNISCHE COMMISSIES

G. van der Meijden, Kemperlandstraat 27,
5283 CK Boxtel, telefoon (04116) 7 45 29, voor tropen,
grasparkieten etc.

H.J. Veerkamp, Royaardsplein 12, 3123 AN Schiedam,
telefoon (010) 71 48 39, voor kleur- en postuurkanaries.

H. Warmerdam, v.d. Duin van Maasdamlaan 45,
2181 XB Hillegom, telefoon (02520) 1 75 57,
voor zangkanaries.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07.
Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.

Binnenland f 27,50 per jaar, bij vooruitbetaling op onze
giro 1148324. **Buitenland** f 37,50 per jaar, per luchtpost
extra tarief volgens PTT-kosten.

België: 400 Bfr per jaar, bij vooruitbetaling op rekening
nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheck te
Brussel 1.

Opgave abonnement bij het Bonds bureau,
Bergen op Zoom.

Onze

MAANDBLAD VAN DE NEDERLAN

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, wens
zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn
plaats van inwoning gevestigde afdeling.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebrevinkenclub

Secretaris: J.G. J. van Valkenburg, Snijderstraat 15a,
4204 EB Gorkum, telefoon (01830) 3 45 83.

Penningmeester: A.A. Straver, Emmalaan 9,
2405 GA Alphen a.d. Rijn, Postgiro 3541696 t.n.v.

penningm. NZC Alphen a.d. Rijn.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3,
3173 RE Poortugaal, telefoon (010) 38 27 43.

Penningmeester: L.J.G. Rovers,
W.H. Jordaansingel 40, 7481 GP Haaksbergen,
telefoon (05427) 28 24.

Giro t.n.v. de postuurkanarieclub nr. 1667906.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden

Secretaris: S.A. van Dongen, Schimmelpenninck-
straat 17, 5037 RT Tilburg, telefoon (013) 67 25 05.

Penningmeester: G.F. Jansen, Fresiastraat 15,
3742 TK Baarn, telefoon (02154) 1 83 34.

Giro 3158484 t.n.v. Spec. cl. Eur. Vogels.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub van insekten- en vruchtenetende vogels

Secretaris: H. Kehl, Plein 1953, nr. 144,
3086 EK Rotterdam, telefoon (010) 80 28 54.

Penningmeester: E. Zehnpfenning, Acacialaan 8,
3741 WC Baarn, telefoon (02154) 1 20 07,

giro 2625815, t.n.v. penn. speciaalclub.
Contributie f 25,— per jaar. entree f 5,—.

Japane Meeuwenclub

Secretaris: A. Kok, Pals 29, 6931 DJ Westervoort,
telefoon (08303) 23 58.

Penningmeester: W.A.M. Berns, Kerkallee 91,
6882 AP Velp, Gld., telefoon (085) 61 96 28.

Rek.nr. 30.39.88.207 Rabobank, Velp.
t.n.v. Penningmeester J.M.C.

Contributie f 15,— per jaar. Entree f 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras- en Grote parkieten

Secretaris: J. M. Lupsan, Hoge Waard 31,
6825 JL Arnhem, telefoon (085) 61 19 15.

Penningmeester J. Versluis, Kat. Lagedijk 133b,
3081 ZP Rotterdam, telefoon (010) 84 11 86

Postgiro nr. 3587100 t.n.v. Penn.: Parkieten
Speciaal Club.

Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling
contributie uitsluitend aan bovenstaande adressen.

Vogels

BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 49.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

VRAGEN OVER?

KLEURKANARIES aan: W.C. Oonk, Bergweg 37, 7242 EP Lochem.

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, v.d. Duin van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

GRASPARKIETEN aan: H.W.J. v.d. Linden, Averbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN TROPEN-BASTAARDEN aan: G.W. v.d. Meijden,

Kempenlandstraat 27, 5283 CK Boxtel.

GROTE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG)

EN HUN BASTAARDEN aan: D.A. Dulvis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

TROPISCHE VOGELS aan: H. Kehl, Plein 1953 nr. 144 3086 EK Rotterdam.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: A.P. Kools, Molenweg 9, 4505 PM Zuidzande.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 19 november 1979

IN DIT NUMMER

	pag.
Prachtige grote papegaaien	420
Grasparkieten allerlei	423
Kweken met roodoorbuulbuuls	424
Masker en keelstippen bij grasparkieten	426
Enquete 1979	427
Liefhebbers van zangkanaries opgelet	429
Exotische vogels als huisdieren Ja of Nee	431
Vogelijcht	432
Jonge koningsgieren in dierenpark	
Wassenaar	435
Het goudbukje, de kleine onbekende	436
Geslaagde kweek met de viooltjestori	437
De volière van de maand	438
Ervaring met Fischers weduwevogels en	
Purpergranaatastrilden	440
Kostenbesparende verlichting in de volière	442
NBvV-Service	443
Overblijvende planten mogen in geen huis	
ontbreken	444
Gewoon biggekruid	445
De kleine saffraanvink	447
Grijsvleugel, Atlantis of Utopia	448
Een interessante kruising	450
Het kweken met Europese vogels	451
NBvV Boekenservice	453
Meelwormen	454
Vraag en Aanbod	455
Korte berichten	462

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Edelchemie Panheel b.v., Blankestijn, Siem	
van 't Hart, Quercy	422
Oosterbeek, W. Rouppe van der Voort	426
Treu Lite	430
Fauna Lux	434
G.J. van Gelder	438
Cédé	439
Sluis	446
Fauna metaalwaren	457/458
Sabri Pet Supplies	459
Beaphar	460
V.V.R. Vogelvoederfabriek, Orni-Mondo	461
Adgefo, 404	462
Hellingman b.v., De TROPENHAL, Fauna Lux,	
EB eivoer, Rein v.d. Veen, F. Thijssen,	
Minifauna, Animal	463
Witte Molen	464

Foto voorplaat:

Caninde ara
Vogelpark Walsrode/Horst Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - Schiedam - Telefoon (010) 73 00 88

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Tekst: Meindert de Jong
Foto's: Vogelpark Walsrode/H. Müller

PRACHTIGE GROTE PAPEGAAIEN

In de tropische regenwouden van Zuid- en Midden-Amerika leven de ara's. Het zijn vaak schitterend gekleurde vogels, die tot de papegaaien behoren. Tot de ara's behoren de allergrootste leden van de familie, want sommige, zoals bijvoorbeeld de Groenvleugel-ara, bereiken een lengte van bijna een meter! Men dient echter wel te bedenken dat een zeer groot deel ervan te danken is aan de lange staart. De kleinste soort is de Blauw voorhoofd-ara met een lengte van ruim 30 cm. Men onderscheidt vijftien soorten ara's, maar één ervan is thans reeds uitgestorven. Men vond er fossiele restanten van en het schijnt dat deze soort uitsluitend domicilie had op het eiland St. Croix. Een erg opvallend kenmerk bij de ara's is de naakte huid op de wangstreek. Eveneens valt onmiddellijk de zware gekromde snavel op, iets wat overigens bij de meeste papegaaiensoorten heel gewoon is. Bij de ara's kan deze sned ten opzichte van de schedel een weinig bewegen en dat komt uiteraard goed van pas bij het klimmen langs dikke boomtakken. Ook bij het foerageren bewijst dit lichaamsdeel uitstekende diensten op deze manier, temeer daar de dikke tong sterk gespierd is. Een andere klimfaciliteit wordt verkregen door de tenen: twee wijzen naar voren en twee naar achteren en met een vreemd woord wordt dit verschijnsel 'zygodactyl' genoemd. Het is niet de bedoeling dat wij in dit artikel alle ara's in extenso gaan bespreken, maar wij zullen ons bepalen tot één enkele soort, namelijk de

Blauwgele ara

die op z'n zondags *Ara ararauna* heet. Ongetwijfeld heeft u er wel eens eentje gezien in een dierentuin of vogelpark. Zijn lengte bedraagt, inclusief de enorm lange staart, ongeveer 86 cm. Bij volwassen exemplaren – de seksen zijn uitwendig vrijwel gelijk – is het voorhoofd evenals het voorste gedeelte van de kruin groenachtig, dat geleidelijk overgaat in blauw, dat zich uitstrekt over de rest van de kruin, de boven delen en de staart. De kale teugel en wangen zijn roomkleurig wit, waar doorheen donkere streepjes lopen. De keel is zwart met naar de borst toe, groenachtig overwaasd. (Onthoudt u de **zwarte** keel even asjeblijft, want daar kom ik straks nader op terug.) De oorstreek, de zijden van de hals, de onderdelen en ook de ondervleugeldekveren zijn oranje-geel; de onderkant van de staart is meer bruinig geel. Zowel de enorme snavel als de poten zijn erg donkergrijs, bij het zwarte af. Bij volwassen exemplaren is de iris geel, terwijl deze bij onvolwassen exemplaren bruinachtig is. Overigens is er geen verschil.

Het woongebied van de Blauwgele ara strekt zich uit over zeer grote gebieden van de noordelijke helft van Zuid-Amerika, waar zij wouden en hoge palmbomen bewonen, die voorkomen in moerassige streken en aan de oevers van rivieren en andere stromen. Daar bouwen zij hun nesten in holle bomen. Twee eieren worden gelegd met een interval van twee dagen en zij worden alleen door het wijfje uitgebroed, hoewel haar eega haar soms gezelschap houdt in het nesthol. Naar verluidt duurt het broeden 24 - 26 dagen en verlaten de jonge vogels het nest als zij dertien weken oud zijn, maar hierop kom ik zo meteen terug, want in Duitsland heeft een geslaagde kweek plaatsgevonden, hetgeen uitgebreid is vermeld in 'Nachrichten' (Organ der Austauschzentrale der Vogelliebhaber und Züchter Deutschlands (AZ) (e.V.)) Maar voor ik daarover begin eerst iets over het bijgaande kleurplaatje, waarvan uw eerste indruk wellicht zal zijn: een Blauwgele ara, maar als u héél goed kijkt, ziet u dat de keel **blauwe** of **groenachtig** is en niet zwart en dat ook de witte wangvlek niet eender is. Het is een Caninde ara (*Ara caninde*) en nu zit ik wel met m'n handen in het haar,

Ara ararauna

evenals de auteur van 'Parrots of the World' en hij schrijft: 'De Caninde Ara is een mysterieuze vogel, waarvan de status nog niet is vastgesteld. Mijsn inziens moeten er drie mogelijkheden onder ogen worden gezien:

1. het is een aparte soort naast **Ara ararauna** in Bolivia en Paraguay,
2. het is een jonge vogel van de **Ara ararauna** of het is (3) er een ondersoort van, herkenbaar aan het opvallende verschil in het jeugdkleed.'

Hij schrijft verder dat ook hij niet in staat is – na diverse museum-exemplaren met elkaar te hebben vergeleken – de status te bepalen maar 'ik ben geneigd **caninde** te zien als een subspecies (ondersoort) van **ararauna**.' Ook Rodolphe de Schauensee vermeldt in 'A Guide to the Birds of South America' (en hij betitelt de vogel met 'Wagler's Macaw'): 'Status onzeker, waarschijnlijk een ondersoort van **Ara ararauna**.'

Het verspreidingsgebied van de Caninde is slechts klein, want men kan hem aantreffen in het Buena Vista-district in Bolivia, Paraguay en in noordelijk Argentinië in de provincie Chaco.

Geslaagde kweek

Maar ik zou u nog iets vertellen over de geslaagde kweek in Duitsland.

De heer Linn, de auteur van het artikel, begint met te vertellen dat hij al zo'n twintig jaar Ara's Amazonepapegaaien en Kakatoes houdt en dat hij toevalligerwijs bij zijn Blauwgele ara een partner kreeg. Althans al spoedig bleek dat er een paartje was ontstaan. Niet dat een paring werd waargenomen, maar de vogels, die anders erg mak waren, werden plotseling erg agressief. Van eikenhout maakte de eigenaar een nestkast van 45 x 45 x 110 cm. Vanwege de zwaarte werd deze in een hoek van de binnenvolière geplaatst. Onmiddellijk begonnen de twee Ara's de kast te inspecteren en vaak bleven ze uren achtereen in de kast. Na ongeveer 4 weken, op precies de 1e februari lag het eerste ei in de nestkast en met tussenpozen van drie dagen werden ook het tweede en vervolgens het derde ei gelegd. Ook nu werden geen paringen waargenomen, maar bij het betreden van de volièr werd de heer Linn onmiddellijk fel geattaqueerd. Nestkastcontrole was in de aanwezigheid van de vogels niet mogelijk en daarom werden ze met een 'foefje' in de buitenvolière gelokt. Het vóór in die tijd circa 15 graden en de volièr was niet verwarmd. Na twee weken bleek dat de eieren onbevruucht waren, maar de eigenaar liet het wijfje 30 dagen broeden.

Toen werden de eieren verwijderd; ze maten 36 x 50 mm. Opnieuw bezochten de vogels de kast en Linn legde onmiddellijk verwarming aan. De 16e maart lag wederom een ei in de kast en met tussenpozen van drie dagen werden weer drie eieren gelegd. Linn hield de warmte op 12-14 graden. Na 18 dagen kon worden vastgesteld dat alle eieren bevrucht waren. Ook nu weer geen paringen gezien. De eieren waren iets kleiner dan de eerste, namelijk 35 x 46 mm. Na dertig dagen werd het eerste jong geboren en na zes dagen kwam het tweede jong ter wereld. Het embryo in het tweede ei bleek te zijn afgestorven. De jongen waren in één woord lelijk: volkomen kaal zonder donsveertjes, met een grote ondersnavel en een veel kleinere bovensneb, die in de ondersnavel viel. In het begin waren beide helften erg licht maar na 15 dagen werden ze geleidelijk donkerder. Na circa 25 dagen werden de eerste veerschachten zichtbaar. In de tweede levensmaand ging het krijgen van het gevederte vrij vlot; als laatste ontwikkelde zich de gele borstbevedering. Na 9 weken (de jongste was 8 weken) werden de jongen geboren en wogen resp.

1125 en 1075 gram. Toen het kroost 10 weken oud was, begon het bij verstoring voor het eerste te schreeuwen. Tijdens nestcontrole gingen de jongen op hun rug liggen en strekten de scherpe klauwen omhoog. (Dit zien we ook bij verschillende nestjongen van stootvogels. MdJ.)

Op de dag nauwkeurig verlieten de jongen na drie maanden het nest. Ze waren even groot als de oude vogels en waren alleen te onderscheiden door de donkere ogen. Onmiddellijk na het verlaten van het nest waren de jongen in staat zelfstandig voedsel tot zich te nemen, maar ook werden ze door de beide ouders van eterij voorzien. Precies drie weken nadat de jongste vogel het nest had verlaten, werd hij door zijn vader gebeten en bedreigd, hetgeen ontaardde in boosaardigheid; soms werd het jong veren uit het achterlijf getrokken. Deze benjamin was echter inmiddels ook zelfstandig geworden. 'Ik vermoedde', schrijft de heer Linn, 'dat het jong een mannetje was en door zijn vader niet meer geduld werd in de nabijheid van zijn moeder'.

Het werd van de ouders gescheiden. Het oudste jong werd door

papa niet lastig gevallen. Tussen de beide jonge vogels was een duidelijk verschil wat betreft de kleuren van het verenkleed. Wat verondersteld werd een mannetje te zijn, had lichtere borstveren en bovendien was de bovenrand van de snavel spitzer, terwijl die van het (vermoedelijke) wijfje meer afgerond was. (Let wel: de auteur vermoedt een paartje te hebben, maar vast is dit nog niet.)

Tenslotte nog iets over het voeren. De jongen in het nest werden uitsluitend door de ouders van voedsel voorzien. De krop van de diertjes was de gehele dag volkomen vol. De oude Ara's kregen een mengsel van witte en gestreepte zonnebloempitten, gepelde en ongepelde aardnoten, mais, tarwe en een beetje hennep. Verder kregen ze daarbij nog wat verschillende soorten noten, beschuit of koekjes en dagelijks fruit, peen of bessen, afhankelijk van het jaargetijde. Tevens nog eivoer gemengd met Matzinger Bio-Hondebrokjes. In die periode waren de oude ara's zeer 'vraatzuchtig' en aten destijds per dag wel tien keer zoveel als ze thans doen.

EDELCHEMIE PANHEEL B.V. vecht voor een schoner milieu

Fabriceert: NEÓFLEX E-3-X,
de beproefde frisse
INSECTENDODENDE verf
voor uw hokken, voliére,
broednesten, etc.
Het gebruik van insecticide
is 100 x minder.

Bel ons op... telefoon 04747-2220

Bird specialist

Geheel vrijblijvend kunnen wij u aanbieden:
Diverse soorten tropische vogels, kanaries, papegaaien en Zuid Amerikaanse parkieten.

Wij vragen te koop:
Diverse soorten Australische parkieten en prachtvinken.

**BLANKESTIJN'S
PET FARM B.V.
IMPORT & EXPORT**

Dahliastraat 39 - 3905 ZL Veenendaal
Telefoon (08385) 12367 / 14530

vogelimport en bloemisterij

SIEM VAN 'T HART

Kralingseweg 443b - Rotterdam

Grens Capelle a.d. IJssel

Telefoon 010-12 75 11

LET NU OP! WIJ BIEDEN U AAN:

Irene bb f. 110,- p.pr.; Breedbekken f. 110,- p.pr.;
Baardvogels v.a. f. 50,- p.st.; Driekl. glanspreeuwen f. 55,- p.st.;
Brilvogels per 5 stuks f. 60,-; Wielwalen f. 75,- p.st.;
Bladvogels v.a. f. 55,- p.st.; Dayalijsters f. 55,- p.st.;
Schamaliesters f. 60,- p.st.; Buulbuuls v.a. f. 25,- p.st.;
Tangara's in vele soorten vanaf f. 37,50 p.st.

**NOG VELE ANDERE BIJZONDERE SOORTEN
TEGEN SCHERPE PRIJZEN!**

Herfst in Quercy

Het poëtenseizoen. De natuur pronkt om de winter af te weren. Vaak helpt de zon daarbij tot kerst. Kom daarvan genieten. In de Fermette Heureuse, Nederlandse Gastboerderij. Verstoppt in een machtig stuk natuur. 60 km. t.z.v. Cahors. Table d'hôte. Open vuren. Meer dan 500 boeken. Hele beste 2-pers. kamers met douche.

Demi-pension v.a. Frs. 75,- p.p.p.d.

**Bel Rudolf en Martine van de Fermette Heureuse,
09-33.63.30.64.13, Ste. Sabine,
82140 St. Antonin-Noble-Val, France.**

Grasparakieten allerlei

door H. W. J. v. d. Linden
Foto: Harry Lacey

Calcium (Ca)

Kwantitatief is calcium het belangrijkste element. Circa 99% hiervan bevindt zich in het beenweefsel waar het ongeveer 2% van het totale lichaamsgewicht van de grasparakiet uitmaakt.

Tesamen met fosfor speelt calcium een belangrijke rol in de beenstructuur. Het beendergestel kan als een soort bewaarplaats van calcium beschouwd worden waaruit naar behoefte geput wordt voor taken elders in het lichaam. Het gevolg hiervan is een voortdurende uitwisseling van calcium tussen skelet en de lichaamsvloeistoffen. Voorts is voor de bloedstolling de aanwezigheid van Ca-ionen onontbeerlijk omdat er in dit opzicht een element is dat calcium kan vervangen. Ook voor de vorming van de eischaal en het functioneren van de hartspier is calcium onmisbaar.

Goede calciumbronnen zijn: melkpoeder, melk, fosforzure kalk, grit, sepij, boerenkool en herderstasje.

Fosfor (P)

Ongeveer 1% van het totale lichaamsgewicht van de parkiet bestaat uit fosfor. Hiervan bevindt zich ongeveer 80% in het beenweefsel. Het element fosfor vervult de belangrijkste en de meest gevaarlijke functies in de chemische bedrijvigheid van het vogellichaam. Bij vrijwel alle stofwisselingsprocessen vervult het een functie en is dan ook ongemeen belangrijk. Sommige fosfaathoudende moleculen zorgen voor de energieoverdracht in het lichaam hetgeen te vergelijken is met de elektronen in een elektrische stroomkabel. Ook bij de vorming van het beendergestel is fosfor tesamen met calcium onmisbaar.

Fosforzure kalk, de naam zegt het al, maar ook melk, en melkpoeder

zijn uitstekende fosforbronnen. Overigens bestaat er een zeker evenwicht tussen de vaste calcium- en fosforverbindingen in de beenderen van het skelet en de hoeveelheid calcium en fosfor in het bloed. Het is ondoenlijk om een minimum behoefte aan calcium vast te stellen omdat een echte calciumdeficiëntie moeilijk te herkennen is door de grote voorraden calcium in het gebeente. Ook omtrent de behoefte aan fosfor is weinig met zekerheid bekend. Wel mag naar mijn mening worden aangenomen dat indien het overgrote deel van het calcium verkregen wordt uit producten van dierlijke oorsprong daarmee ook de fosforvoorziening voldoende zal zijn.

Magnesium (Mg)

Magnesium komt zowel in het beendergestel alsook in het weefsel en in bepaalde fermenten voor. Bovendien is magnesium bij de koolhydraatstofwisseling en bij de vorming van de eischaal onmisbaar. Het in het skelet voorkomende magnesium is evenals het calcium gemakkelijk uitwisselbaar. Van een wisselwerking tussen calcium en magnesium is echter praktisch niets bekend. De nuttige opname van magnesium in het vogellichaam kan in belangrijke mate afgeremd worden indien teveel fosfor en calcium in de te verstrekken voeding voorkomt. Een langdurig tekort aan magnesium in de voeding kan groeistoornissen en een ziekelijke ophoping van vocht in het celweefsel tot gevolg hebben. Sepia en tarwe bevatten behoorlijke hoeveelheden magnesium.

Natrium (Na)

Natrium wordt in het lichaam hoofdzakelijk extracellulair aangetroffen. In het bloedplasma draagt het bij tot de regeling van verschil-

lende taken. Bovendien is het een belangrijk mineraal bestanddeel van het skelet.

De dagelijkse behoefte aan natrium, die in de vorm van gewoon keukenzout voorkomt, is niet bekend. Van de natuurlijke producten leveren melk en vooral melkpoeder goede hoeveelheden natrium.

Kalium (K)

In tegenstelling tot natrium dat voornamelijk buiten de cellen voorkomt, wordt kalium hoofdzakelijk in de cellen aangetroffen. Kalium vervult een fundamentele taak bij de vorming van het skelet. Voorts vervult kalium tesamen met natrium een belangrijke rol bij de totstandkoming van de osmotische druk. Bij veel vochtverlies, hetgeen zich met name kan voordoen bij darmstoornissen die meestal gepaard gaan met dunne ontlasting kan een kaliumdeficiëntie optreden.

Melk, melkpoeder, koolsoorten en aardnoten zijn rijke kaliumbronnen.

Chloor (Cl)

Het element chloor komt steeds in bepaalde verbindingen voor. Het is het voornaamste anion voor zowel kalium als natrium. Een molecuul gewoon zout bv. is opgebouwd uit één atoom natrium en één atoom chloor (NaCl). Het in de maag voorkomende zoutzuur bestaat uit moleculen die ontstaan uit één atoom waterstof en één atoom chloor (HCl). Zout is een zaak van leven en dood omdat het een van de grondbestanddelen van het levende organisme is. In het bloed zijn steeds zouten aanwezig. Opmerkelijk is, dat de onderlinge kwantitatieve verhoudingen van de zouten in het bloed (NaCl, KCl, MgCl₂, CaCl₂), niet te verwarren met de zoutconcentratie, veel gelijkenis vertonen met de zoutverhoudingen in het zeewater, de oermilieuvoeistof van het dierenrijk.

Foto: C. Scholtz/Room

Kweken met roodoorbulbuuls

De roodoorbulbul, *Pycnonotus jocosus*, komt voor van India tot Indo China en van Zuid China tot Malakka. Ze trekken vaak in grote groepen op en leven in dichte struiken aan de randen van oerwouden, parken, plantages in tuinen en zelfs in de dorpen. Ze komen weinig op de grond, het liefst houden ze zich op in het gebladerte waar ze zich voeden met insecten, knoppen en vruchten.

De zang van deze ongeveer 20 cm grote vogels, klinkt aangenaamd en goed. Het lijkt wat op de zang van de wiewaal maar is niet zo afwisselend. De popjes zijn wat kleiner dan de mannetjes en bovendien zijn bij de popjes de rug- en onderstaartdekveren wat lichter van kleur en is de rode oorvlek kleiner.

Als de man in broedstemming verkeert, uit hij dat in de balts. Met hangende vleugels, gespreide staart en opgerichte kuif danst hij om het popje. Vóór de nestbouw is begonnen, zal de man het popje vaak en fel achtervolgen. Waarschijnlijk om haar te stimuleren, want zodra de bouw een aanvang neemt is het jagen afgelopen. Trouwens dan hebben ze het ook te druk om met grashalmen, bladrepen,

wortels en vezels een komvormig vrijstaand nest te bouwen dat stevig aan wat dikkere takken wordt verankerd.

In het napje legt de pop gemiddeld 3 eitjes per broedsel. De eitjes zijn roodachtig grijs van kleur en vertonen talrijke zwart, rode en purperkleurige vlekjes. Vanaf het voorlaatste ei wordt er gebroed. In hoofdzaak doet dat het popje, slechts af en toe wordt zij door het mannetje afgelost. De broedduur bedraagt 11 dagen en de jongen vliegen op een leeftijd van om en nabij de 12 dagen uit. Nou ja, uitvliegen, die kunst moeten ze zich eerst nog eigen maken. Na enkele dagen van werkelijk onbehouden gesukkel, van tak tot tak, krijgen ze de vliegkunst langzamerhand onder de vleugels.

Beide oudervogels voeren de jongen met vooral leven dierlijk voedsel. Pas op een leeftijd van 5 à 6 weken zijn ze zelfstandig.

Jonge roodoorbulbuuls hebben een bruine bovenkop en de rode oorvlek ontbreekt. In hun verspreidingsgebied broeden ze van ongeveer december tot juli en normaal slechts één broedsel per jaar.

Er zijn nogal wat rassen beschreven, te weten: *Pycnonotus jocosus jocosus*, welke voorkomt in Kwangsi, Oost Kwangtoeng, Hongkong; *P.j. fuscicaudatus* in westelijk India; *P.j. abuensis* in Noord Bomba en het zuidwesten van Rajasthan; *P.j. pyrrhotis* in Nepal, Noord India het oosten van Punjab en oostelijk tot Bihar; *P.j. emeria* in oostelijk India tot Bengalen, zuidoostwaarts tot Zuid Birma en Zuid-west Thailand; *P.j. wistleri* op de Andaman eilanden; *P.j. monticola* langs de Himalaya van Sikkim oostwaarts door Assam en van Noord Birma tot West Yunnan; *P.j. pattani* in Thailand tot noordelijk Maleisië, Zuid Laos, Cambodja en Zuid Vietnam; *P.j. hainanensis* in Zuid Vietnam Noord Vietnam, West Kwangtoeng en het eiland Naochow. Bovendien zijn er elders nog rassen ingevoerd zoals *emeria* op het eiland Mauritius, *wistleri* op de Nicobaren en *jocosus* in het Australische Nieuw Zuid Wales.

Pas geïmporteerde vogels zijn meestal wel wat zwak. Ze hebben dan duidelijk behoefte aan warmte en een zo gevarieerd mogelijke voeding zoals mierenpoppen, meelwormen, universeelvoer en fruit. Tijdens de acclimatisatieperiode waarin we ze dan in een ruime kooi en op een warme plaats moeten huisvesten, houden we ze nauwlettend in de gaten. Ook de temperatuur, die 18 tot 20 graden Celsius moet zijn. Goed gezonde vogels mogen bij redelijk weer van de geweringskool naar de buitenvolière worden overgebracht. Die buitenvolière moet echter wel zijn voorzien van een goed binnenverblijf.

Tegenover andere vogels zijn deze bulbuuls verdraagzaam, tegenover soortgenoten agressief. In India, hun geboorteland, is het een van de meest gehouden kooivogels. Ze worden graag gehouden om hun levendige niet schuwe aard en hun plezierig klinkende zang.

Reeds in 1857 waren roodoorbul-

vuuls te zien in Artis in Amsterdam. Waarschijnlijk was Artis de eerste in Europa die ze had. Ze zijn van oen af vrij regelmatig en soms in grote aantallen ingevoerd. Ook nu nog zijn ze regelmatig verkrijgbaar. Al heel vlug zijn er met deze soort tweekresultaten behaald en nog steeds wordt er regelmatig met ze gekweekt. Bij de een gaat het als het ware vanzelf, bij de ander kost het erg veel moeite. Voeding en huisvesting spreken hier een belangrijk woordje in mee.

F.A.Tjarks, Schoorestraat 4 in **Arne-nuiden**, is sedert enkele jaren in het bezit van een koppeltje van deze aardige vogels. Ze zijn ondergebracht in een ruime buitenvolière van 7.50 m lang, 4 m breed en 2 m hoog. Tijdens najaar en winter wordt deze volièr dicht gemaakt en wordt daarin de temperatuur op zo ongeveer 18 graden Celsius gehouden. De roodoorbuulbuuls bewonen die volièr in gezelschap van canaries, japanse meeuw-tjes, graaatastrilden, zebra-vinken, rode kroonvinken, brilvogels, blauwfa-zantjes, rijstvogels, cubavinken, turquoiseparkieten en wat kwartels.

In 1978 hebben de buulbuuls maar liefst zeven maal gebroed, in totaal werden er 25 eitjes gelegd. Al die eitjes waren bevrucht en zijn uitgekomen doch de jongen waren geen lang leven beschoren. De oudsten werden acht dagen. Waarschijnlijk zag dit toch wel aan de voeding, met name een tekort aan gevarieerd le-rend voedsel. Dit jaar is het geluk-dig wat beter gegaan. In een denne-ak bouwden ze van touwvezel en rooi een vrijstaand komvormig nest en werden er 3 eitjes gelegd.

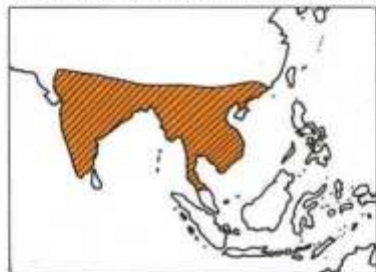
Na ongeveer 14 dagen broeden kwamen ze alle drie uit. Dit was aan

de oudervogels goed te merken. Ze hingen aan het gaas te roepen net zo lang tot er iemand kwam. Het was alsof ze wilden zeggen 'kom op met het voedsel er zijn jongen'! Als opfokvoer werd er universeelvoer, in melk geweekt witbrood, appel-sinaasappel, meelwormen en wat krekels verstrekt.

Toen ze vijf dagen oud waren gingen de jongen wat achteruit en, gezien de ervaringen die Tjarks in 1978 met ze had opgedaan, besloot hij ze iedere dag wat bij te voeren. Vrouw en dochter knapten dat karweitje op en met succes. Enkele malen per dag kregen de jongen wat geweekt brood met Claus insectenvoer of universeelvoer of vliegjes of honing toegestopt. Het ging goed alleen op de zevende dag werden de jongen ook nog eens belaagd door een leger rode mijten. Deze zijn echter effectief bestreden. Tjarks heeft namelijk direct toen hij dat constateerde het nestje verwisseld en de jongen bestreken met een in petroleum gedrenkt veertje. Het was een behoorlijke ingreep, maar het liep erg goed af.

Het bijvoeren duurde tot de dag dat de jongen kennelijk voornemens waren om het nest te verlaten. Ze waren 12 dagen oud toen ze uitvlogen. Vanzelfsprekend zijn de jonge vogels geringd, dit gebeurde op hun zevende levensdag.

Al deze bemoeiingen met het wel en

wee van de jongen, werden niet altijd door de oudervogels in dank afgenomen. Vooral in het begin gedroegen de oudervogels zich behoorlijk agressief en zouden ze Tjarks wel hebben kunnen aanvliegen. De liefde en de zorg voor hun kinderen was echter zo groot dat ze ze niet in de steek lieten. Vanaf de dag dat de jongen uitvlogen, zijn ze uitsluitend door de oudervogels gevoerd. Al heel snel begon de pop aan een volgend legsel. Er kwamen 4 eieren en ook 4 jongen. Helaas zijn deze jongen niet ouder geworden dan 4 dagen. Eind juni werden er aanstalten gemaakt om aan de derde ronde te beginnen.

Uit dit verslag, dat wij van de heer Tjarks ontvingen, kunt u opmaken dat het kweken van roodoorbuulbuuls niet altijd zo gemakkelijk gaat. Vooral niet omdat het specifieke vruchten-en insecteneters zijn. Het is een goede zaak om dergelijke vogels een zo gevarieerd mogelijk menu van niet alleen vruchten maar vooral ook van levend dierlijk voedsel voor te schotelen. Met meelwormen kom je wel een eindje in de richting maar, we hebben dat al vaker geschreven, te véél meelwormen is echt niet goed. Meestal worden de oudervogels door het te veel opnemen van meelwormen ook weer te snel geprikkeld om aan een nieuw legsel te beginnen en dat kan voor een aanwezig zijnd broedsel nare gevolgen hebben. Beter is het om minder meelwormen te geven en met wat fruitvliegjes, kleine regenwormen, maden, spinnetjes, mierepoppen, bladluis etc. etc. tot een redelijk totaal te komen. Mede hierdoor zal het ook niet nodig zijn om de jonge vogels met de hand bij te voeren.

Cevab

Noteer nu al in uw agenda!

VOGEL '80

met meer dan 7000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW van Nederland.

Van 11 t/m 13 januari 1980
in HET TURFSCHIP te BREDA.

EEN GEVLEUGELD EVENEMENT

Geopend:

Vrijdag 11/1 van 10-22 uur
Zaterdag 12/1 van 10-19 uur
Zondag 13/1 van 10-17 uur

Toegangsprijzen:

Volwassenen f 5,—
Kinderen tot 12 jaar f 2,50
en bejaarden f 1,—

OOSTERBEEK'S SPORTPRIJZEN BUNSCHOTEN B.V.

INDUSTRIETERREIN DE KRONKELS 30
BUNSCHOTEN - TEL. 03499-18 71 en 21 20

Nederlands grootste en goedkoopste fabrikant van sportprijzen. Een zeer grote collectie ereprijzen in alle prijsklassen houden wij voor u in voorraad.

Moderne vormgeving lage prijzen - hoge kortingen zeer snelle leveringen.

Gratis catalogus op aanvraag. Bezoek onze showroom te Bunschoten (op 5 km afstand van het verkeersplein Hoevelaken), ook zaterdags geopend van 9.30 uur tot 13.00 uur.

Masker en keelstippen bij grasparkieten

door J.F. Bouwmeester

In het afgelopen tentoonstellingsseizoen is het n opgevallen dat er nog veel liefhebbers zijn die h grasparkieten niet konditioneren. Sommigen zullen misschien niet weten wat dat is en anderen doen h niet omdat ze het niet durven.

Laten we eerst eens even de standardeisen nagaan met betrekking tot deze masker en keelstippen.

Het masker is helder, diep en breed, versierd met zes onderling gelijke afstand geplaatste grote ron keelstippen, waarvan de buitenste gedeeltelijk overdekt zijn door de basis van de (over het algemeen) vlette wangvlek. Keelstippen kunnen zowel te groot a te klein zijn, ze moeten in overeenstemming zijn met i maskerbreedte en diepte.

Fouten zijn:

- A. Een gevlekte voorhoofd (zwarte, bruine of grij vlekjes in het masker boven de snavel)
- B. Een getekend masker (golftekening bij de keelstippen)
- C. Een gespleten masker (onder de snavelpunt loo een naad, waardoor de stippen naar buiten gedrong staan, zodat de verdeling der stippen niet meer goed omdat ze dan niet meer op onderling gelijke afstaa staan.)
- D. Te kleine of te grote stippen.
- E. Een masker dat niet diep genoeg is. (onder de stippen moet nog een gele of witte rand lopen).
- F. Te veel stippen.
- F. Het ontbreken van één of meer stippen.

Deze in de standaard omschreven eigenschappen, z een kwestie van kweek, selectie, en konditie. Maar t komt het nog vaak voor dat een masker te veel keelstippen heeft, waarvoor gestraft wordt. Het één voor é weghalen van het te veel aan keelstippen noemt m konditioneren. Meestal is dat het weghalen van twe vier of zes veertjes. Als het nodig is om nog meer weg te halen is de kans groot dat u op uw keurbriefje aanmerking krijgt:

'Masker is te veel gekonditioneerd'

waarvoor natuurlijk ook gestraft wordt. Wees er wel tent op dat u niet de goede keelstippen meepakt, wa het missen van één of meer stippen wordt ook gestra De bedoeling is dus in de eerste plaats om door sele tie vogels met goede maskers en keelstippen te krijg Als dat niet helemaal lukt kunt u de kleine foutjes koi geren door het masker te konditioneren.

In het afgelopen keurseizoen heb ik tientallen voge één punt moeten straffen, omdat de eigenaar had nag laten het masker te konditioneren en die éne punt kar het kampioenschap kosten.

En vogels die niet voor een prijs in aanmerking kome maar die door goed gekonditioneerd te zijn de punt krijgen die ze verdienen, bepalen toch ook het aanzi van de tentoonstelling en het gemiddeld puntenaan gaat daardoor omhoog.

GEZA SEPT

Een oud en beproefd middel voor de zieke vogel.

ook een goedkoop middel, dat eenvoudig toegepast kan worden: enige druppels aan het drinkwater toevoegen is voldoende.

Populierstraat 121 - 123
Tel. 070 - 60 23 84

W. ROUPPE VAN DER VOORT

Enquete 1979

Per 1 juli 1979, telde de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers 43.519 afdelingsleden. Verspreide leden in binnen- en buitenland alsmede abonnees in binnen- en buitenland zijn hierbij niet meegeteld.

Door lid te zijn van een plaatselijke afdeling is men automatisch tevens lid van de NBvV.

Bij de NBvV zijn 662 plaatselijke afdelingen aangesloten. In verschillende plaatsen zijn meerdere afdelingen gevestigd. Daarmee rekening houdend, kunnen we stellen dat in 580 plaatsen in Nederland de NBvV vertegenwoordigd is.

In grote lijnen zijn wel de activiteiten van de aangesloten afdelingen bekend. Meer exacte gegevens ontbreken echter en dat is de reden geweest dat de redactie van 'Onze Vogels' heeft gemeend eens een enquête te houden. Aan alle aangesloten afdelingen is een enquêteformulier toegezonden en het is bepaald verheugend dat aan deze enquête door erg veel afdelingen spontaan is medegewerkt.

Zoals u in tabel 2 kunt zien, hebben aan de enquête 1979 341 afdelingen deelgenomen hetgeen 51.5% van het totaal aantal afdelingen is. Het totaal aantal leden van deze 341 afdelingen bedroeg 23.589, zijnde 54.2% van het totaal aantal afdelingsleden per 1 juli 1979.

Mede door deze deelname is een goed totaalbeeld van de activiteiten van de afdelingen en de inzet en belangstelling van de leden voor het werk van de afdelingen verkregen.

Organisatorisch is de bond ingedeeld in districten welke in grote lijnen overeenkomen met de staatkundige en geografische provincie-indeling. Een uitzondering hierop vormt het district (provincie) Noord Brabant dat recentelijk is gesplitst in twee districten, te weten Noord Brabant West en Noord Brabant Oost.

Tabel 1

Districten	Aantal afdelingen	Totale bevolking van de provincie*	Totaal aantal leden**	Percentage leden
Groningen	30	551.315	2.429	5.6 %
Friesland	26	578.302	1.944	4.5 %
Drenthe	28	415.978	2.043	4.7 %
Overijssel	63	1.068.369	4.386	10 %
Gelderland	92	1.680.629	5.996	13.8 %
Utrecht	30	885.755	2.160	5 %
Noord Holland	50	2.299.169	4.438	10.1 %
Zuid Holland	89	3.063.625	6.856	15.7 %
Zeeland	33	344.385	1.820	4.2 %
Nrd.Brab.West	79		4.157	9.6 %
Nrd.Brab.Oost	91	2.030.920	5.017	11.5 %
Limburg	50	1.065.488	2.273	5.3 %
Curaçao	1			

* Betreft voorlopige bevolkingscijfers per 1 januari 1979.

** Ledenbestand per 1 juli 1979.

Tabel 2

Aantal afdelingen	Bijeenkomsten per jaar	Totaal aantal leden	Gemiddeld bezoek leden	Percentage
2	2	122	25	20.4
15	4	1025	334	32.5
16	5	837	331	39.5
46	6	2668	948	36.8
31	7	2441	780	32
44	8	3093	1063	34.4
34	9	2843	903	31.7
90	10	6593	2386	36.1
20	11	1115	524	47
25	12	1611	693	43
3	13	163	81	49.6
2	14	101	44	43.5
5	15	304	121	39.8
1	16	66	40	60.6
1	18	51	20	39.2
4	20	349	113	32.3
1	28	97	30	31
1	30	110	55	50

341 =
51.5%
v.d.afd.

4463 =
gem.13
p.jaar

23.589 =
54.2%
v.d leden

8527 =
gemiddeld 36.1%
bezoekt de bijeenkomsten
van hun afdeling

CIJFERS CIJFERS CIJFERS CIJFERS

Afdelingen

De afdelingen zijn autonoom en voeren een eigen zelfstandig beleid. De afdelingen houden gemiddeld 13 bijeenkomsten c.q. vergaderingen per jaar. Deze bijeenkomsten worden door gemiddeld 36.1% van de leden bezocht. In het algemeen is de belangstelling voor de bijeenkomsten het grootst wanneer er sprake is van vaste maandelijkse data. Zie tabel 2.

Het overgrote deel van de bijeenkomsten c.q. vergaderingen wordt gevuld door zogenaamde 'vogelpraatjes' die door eigen mensen worden gehouden. Nagenoeg alle afdelingen houden bovendien een of meerdere malen per jaar een lezing met dia's of nodigen een gastspreker uit. Het aantal filmvoorstellingen is beduidend minder, slechts 102 op de 4463. Ook het houden van een quiz blijkt in te zijn en voor inenten van de vogels en het houden van zogenaamde tafelkeuringen is er eveneens ruime belangstelling.

Klootschieten

Naast de zeg maar normale bijeenkomsten of vergaderingen organiseert 36% van het aantal afdelingen afzonderlijke gezelligheidsbijeenkomsten die in het teken staan van financiële injecties ten bate van de kas of een competitie- c.q. wedstrijdement bevatten, zoals bingo- en kienavonden, kaartavonden, puzzeltochten, oriëntatieritten, St. Nicolaasfeest voor de kinderen van de leden etc. Eén afdeling tippelt mee in de avondvierdaagse, enkele afdelingen organiseren schietwedstrijden en één afdeling is vertegenwoordigd bij het klootschieten.

Buitengebeuren

Relatief veel aandacht krijgt ook het buitengebeuren. 36.4% van de afdelingen houden excursies naar natuurgebieden, dieren- en vogelparken, hangen nestkasten op en leggen tijdens strenge winters voe-

derplaatsen aan. Enkele afdelingen werken wat dit laatste betreft heel nauw samen met jeugd natuurwachten en andere soortgelijke instellingen en verenigingen.

Propaganda

Vooraf in het kader van propaganda voor de liefhebberij in het algemeen en de vereniging in het bijzonder, doet 27.8% van de afdelingen ook mee aan plaatselijke evenementen, zoals braderies, jumelage's, verbroederingsfestiviteiten, optochten etc..

Communicatie

Voor een goede communicatie tussen de leden onderling en het afdelingsbestuur, draagt de uitgave van een eigen clubblad een belangrijk steentje bij. Naast allerlei huishoudelijke zaken, wordt in die clubbladen ook het praktische en theoretische werk ten behoeve van de liefhebberij toegelicht. 37.5% van de afdelingen geven een clubblad uit.

Ruilen en tuilen

Een of meerder malen per jaar organiseert 23.2% van de afdelingen een vogelmarkt of ruilbeurs, al of niet in regionaal verband.

Extra inkomsten

Teneinde de contributie zo laag mogelijk te houden, gemiddeld bedraagt deze slechts f35,- á f40,- per lid per jaar waarbij dan uiteraard is inbegrepen de contributie die aan de bond moet worden afgedragen, en toch de kas wat te spekken, houdt 47.8% van de afdelingen een of meerdere malen per jaar een loterij.

Persberichten

Het is belangrijk dat de plaatselijke afdelingen een goed contact hebben met de plaatselijke en/of regionale schrijvende pers. Wanneer er regelmatig berichtjes over de activiteiten van de afdeling in de kranten verschijnen, draagt dat wezenlijk

bij tot een plaatselijke algemene bekendheid. Aan de weg timmeren is een goede zaak. In het algemeen is het contact dat de afdelingen met de plaatselijke pers hebben erg goed, vooral tijdens het tentoonstellingsseizoen spitst zich dat toe.

72.8% Goed tot zeer goed.

15.8% Matig tot redelijk.

11.4% Slecht tot geen.

Studie

Voor een eigen bibliotheekje is er weinig belangstelling. Slechts 10.5% van de afdelingen hebben wat boekwerken en standaardeisen die ze in bruikleen aan de leden afstaan. De belangstelling daarvoor is ook van de zijde van leden zeer gering.

Tentoonstellingen

Ligt het gemiddeld aantal leden dat de bijeenkomsten bezoekt op 36.1%, het aantal leden dat deelneemt aan de door hun afdeling georganiseerde tentoonstelling ligt gemiddeld per afdeling op 41%.

Ringen

Nog hoger ligt het percentage leden dat jaarlijks ringen bestelt, namelijk 52.2%. Gemiddeld nemen deze leden ieder 73 ringen per seizoen af.

Miljoenen vogels

Uit het verkregen cijfermateriaal kon worden vastgesteld dat ieder lid gemiddeld 51 vogels houdt. Nogmaals, het gaat om een gemiddeld bestand. Uiteraard is dat bestand tijdens en vlak na een kweekseizoen minimaal drie maal zo hoog. Welke soorten men houdt is thans onvoldoende bekend. Wij weten dat het houden van kleurkanaries de overhand heeft, maar in welke orde van grootte is niet te bepalen. Wij hopen daarop later, aan de hand van de inzendingen op de tentoonstellingen, nog eens terug te komen.

CIJFERS CIJFERS CIJFERS CIJFERS

Tentoonstellingen

Naast stelling en ander materiaal dat nodig is om een tentoonstelling van vogels te houden, zijn er daarvoor ook tentoonstellingskooien vereist. Zagen we vroeger wel dat de leden zelf niet of nagenoeg niet over eigen TT-kooien beschikten, steeds meer blijkt de behoefte te ontstaan om wel over eigen kooien te beschikken. Mede hierdoor is men dan ook in de gelegenheid om de in te zenden vogels goed af te richten en ze ruimschoots voor het tijdstip van keuring aan die kooien te doen wennen. In reeds meer dan eenderde van het aantal afdelingen zijn de leden wat dat betreft zelfmade. Niettemin hebben die betreffende afdelingen toch nog wel een klein bestand aan TT-kooien, met name kooien die voor grote parkieten, duiven en kwartels zijn bestemd. In minder dan een derde

van het aantal afdelingen is de situatie fifty-fifty, zowel de leden brengen vogels in eigen kooien in en de afdeling heeft voor de leden die geen eigen kooien bezitten nog materiaal beschikbaar. Het bestand aan kooien in die afdelingen is uiteraard aanmerkelijk groter.

Tenslotte is het in ruim eenderde van de afdelingen zo dat de leden niet inzenden in éigen kooien maar dat de kooien door de afdeling zelf in bruikleen worden afgestaan.

36.4% van de afdelingen hebben een zeer klein bestand aan kooien, gemiddeld **30** per afdeling. De leden van deze afdelingen beschikken over eigen TT-kooien.

25.5% van de afdelingen hebben een wat ruimer bestand aan TT-kooien. Een gedeelte van hun leden zendt de vogels in in eigen TT-kooien. De afdelingen hebben een bepaald aantal in voorraad, gemid-

deld **220**, ten behoeve van diegene die niet over eigen TT-kooien beschikken.

38.1% van de afdelingen hebben een volledig bestand. Hun leden beschikken niet over eigen TT-kooien, de afdeling staat ze in bruikleen af. Deze afdelingen beschikken gemiddeld over **406** kooien.

Een tentoonstelling met 150.000 vogels

Uit het bovenstaande leert een eenvoudig rekensommetje ons dat als alle afdelingen hun materiaal zouden inbrengen, er een tentoonstelling gehouden kan worden met meer dan 150.000 vogels. Weet u er een zaaltje voor?

C.E. van Berkel

Liefhebbers van zangkanaries opgelet!

Na een periode van enige terugloop van de zangkanaries op de tentoonstellingen, ziet het er nu naar uit dat er wat meer belangstelling komt. Feit is dat we in 1978 ineens werden geconfronteerd met aanmerkelijk grotere aantallen zangkanaries op de tentoonstellingen. Dit is natuurlijk erg fijn, maar dan moeten er wel zangkanarie-keurmeesters bijkomen. Daar zitten we dan met de moeilijkheid, want waar haal je die zo gauw vandaan. De zangkeurmeesters die we nu hebben, wonen praktisch allemaal in het westen van het land en ook hun aantal is niet overweldigend. Ook in andere delen van het land zijn ongetwijfeld mensen die belangstelling hebben voor het zangkeurmeesterschap, misschien zijn ze wat te bescheiden. Als ik mijn keuringen naga, dan kom ik tot de conclusie dat er nogal heel wat goede zangkanaries waren ingezonden en dat is een teken dat de ware liefhebbers er heus wel zijn. Daarom vraag ik aan die echte en goede zangkanarieliefhebbers om toch eens de sprong te wagen en zich aan te melden als adspirant keurmeester, hetzij voor waterslagers hetzij voor de harzers.

Geëist wordt dat men 5 jaar met redelijk succes deze vogels kweekt en dat men bereid is schriftelijke lessen te volgen en gedurende 2 jaar, tenminste 5 dagen per jaar, met een keurmeester op pad te gaan, bijzitten noemen we dat, om zo in de praktijk vogels te beluisteren en de keurtechniek onder de knie te krijgen. Daarna volgt een examen. Wij, keurmeesters, zullen van onze kant proberen om u zo goed mogelijk te begeleiden en mocht er behoefte aan bestaan naar u toe te komen om u verder te helpen. Hieraan zijn voor u geen kosten verbonden. Als u bijvoorbeeld in de buurt van Denekamp woont en u komt daar met een clubje zangliefhebbers regelmatig bij elkaar om diverse toeren te beluisteren maar er is niemand die u uitleg over die toeren geeft, dan komt u niet veel verder. Een van de keurmeesters komt dan heel graag en kostenloos naar u toe teneinde wat praktisch onderwijs te geven. Dus liefhebbers van harzers of waterslagers, waag nu eens die stap en laat iets van u horen.

Aanmeldingen richten aan: **Mevr. C. van der Toorn, Zeilstraat 58 in Scheveningen.**

Exotische vogels als huisdieren

JA of NEE

Door R.J. Sterk (dierenarts)

XVII. Natuurbehoud (vervolg)

5. Niet zeldzame/bedreigde soorten

a. Zangvogels (orde Passeriformes)

Van de vogelsoorten die in 1974 en 1975 via dit maandblad 'Onze Vogels' en via prijslijsten van handelaars te koop werden aangeboden of gevraagd, vormen de zangvogelsoorten de grootste groep: 166 van de in totaal 368 met name genoemde soorten. Daarbij moet nog worden opgeteld een onbekend aantal soorten die uitsluitend onder een groepsnaam te koop werden aangeboden (Cotinga's, Troepialen, Honing- en Nectarvogels, Droŕgo's, Manakins, enz.).

Drie van deze soorten worden als zeldzaam of bedreigd beschouwd (hoofdstuk 9; januarinumnummer 1979). 101 soorten werden regelmatig tot zeer veel verhandeld, de overige slechts weinig of sporadisch.

Gedomesticeerde soorten

Enkele zangvogelsoorten hebben zich al generaties lang voortgeplant in gevangenschap. Gedurende deze periode zijn verschillende kleurmutaties ontstaan waarmee verder gekweekt is en die in de natuur niet zijn terug te vinden. Alle elementen die een diersoort tot een gedomesticeerde soort maken zijn bij deze vogels aanwezig: het gemakkelijk te houden zijn (huisvesting, voeding, verzorging), snelle en gemakkelijke voortplanting in gevangenschap, het voorkomen van mutaties, het onafhankelijk zijn van wildvang-exemplaren en een groot afzetgebied voor uitgeselecteerde exemplaren. De geschiedenis van deze soorten is in principe gelijk aan die van de gedomesticeerde huishond of -kat.

De kanarie is wel de meest bekende soort. We hebben al eerder gezien dat het zelfs de meest gehouden soort is: 15% van alle Nederlandse gezinnen oftewel 60% van de gezinnen die vogels als huisdieren hebben, houden één of meerdere kanaries. De echte liefhebber onderscheidt kleur-, zang- en postuurkanaries, maar veel kanaries worden ook gewoon als gezelschapsdier gehouden. De kweek is zo omvangrijk dat jaarlijks vele kanaries kunnen worden uitgevoerd. De internationale handel is zeer omvangrijk: de Verenigde Staten importeerden in 1971 liefst 196.000 exemplaren; Engeland importeerde 51.000 exemplaren gedurende de periode 1970-1974. De oorspronkelijke stamouder is de Wilde Kanarie (*Serinus canarius*).

Ook het Japanse Meeuwtje (*Lonchura L. striata domestica*) is een veel gehouden gedomesticeerde soort. In de vrije natuur is hij als zodanig niet eens bekend. Honderden jaren geleden werd hij in China voor het eerst gefokt uit verschillende ondersoorten van het Bronzemanetje (*Lonchura striata*). Door liefhebbers van prachtvinkensoorten wordt het Japanse Meeuwtje vaak gebruikt als pleegbroedvogel. Ook het Japanse Meeuwtje wordt geëxporteerd.

De Zebravink tenslotte is de derde gedomesticeerde zangvogelsoort. Sinds het Australische exportverbod in 1960 mogen ze niet meer uit het land van oorsprong worden uitgevoerd. Voor die tijd was de voortplanting in gevangenschap echter al zo groot dat daaraan al geen behoefte meer was. De laatste importen dateren waarschijnlijk van voor

de Eerste Wereldoorlog. Inmiddels zijn reeds verschillende kleurmutaties gekweekt. De wilde stamouder (*Taeniopygia guttata castanotis*) is een uitgesproken cultuurvolger (profiteur) die nog in zeer grote aantallen in heel Australië voorkomt. Enkele zangvogelsoorten ontwikkelen zich momenteel ook tot gedomesticeerde soorten. Het zijn – net als de Zebravink en het Japanse Meeuwtje – eveneens soorten die behoren tot de familie der Prachtvinken (*Estrildidae*), namelijk de Gould-amadine en de Rijstvogel (*Chloebia gouldiae*, resp. *Padda oryzivora*), maar hierover in de volgende aflevering meer.

Literatuur:

- INSKIPP, T.P. All heaven in a rage; a study into the importation of birds into the United Kingdom. Royal Society for the Protection of Birds.
- ROBILLER, F. Prachtfinken, dünnschnäblige. Berlin: Deutscher Landwirtschaftsverlag, 1970.
- ROBILLER, F. Prachtfinken, dickschnäblige. Berlin: Deutscher Landwirtschaftsverlag, 1970.
- SMIT, C.P.J., STERK, R.J., WALVOORT, H.C. Exotische dieren: huisdieren, ja of nee? Een oriëntatie. Utrecht: faculteit Diergeneeskunde, 1977.

VOGELJICHT

Onder vogeljicht verstaan we een afzetting in het lichaam van urinezuurkristallen (= uraten) die eigenlijk door de nieren uitgescheiden hadden moeten worden. In het vogellichaam ontstaan door de eiwitstofwisseling afbraakprodukten. Van deze afbraakstoffen gaan meer dan 70% als urinezuurmoleculen via de nieren het lichaam verlaten. Bij zoogdieren als ureum. Bij de vogel wordt de urine tegelijk met de ontlasting geloosd. We zien de urine in de ontlasting als een geelwitte breiige massa. Het kleurverschil tussen de donkergekleurde faeces en de witgekleurde urine is het duidelijkst te zien bij zaadeters. Bij roofvogels, insecten- en vruchtenetende vogels is dit verschil veel minder duidelijk.

Oorzakelijke momenten: Wanneer de aanvoer van de eiwitafbraakprodukten te groot is voor de nieren dan kunnen deze de uitscheidende functie niet meer aan en krijgen we een te hoge concentratie urinezuur in het bloed en dan wordt het ergens in het lichaam afgezet (nier-epitheel, luchtzakken, hart, lever en gewrichten) Een te rijke eiwitvoeding geeft weer te veel stikstofafbraakstoffen en dit geeft weer te veel urinezuur in het bloed.

Reinhardt geeft aan dat het normale urinezuurgehalte in het bloed van de kip niet meer dan 2 mg.% mag bedragen. Bij jichtaandoeningen vond hij een gehalte van meer dan 10 mg.%. Dit urinezuur wordt dan in de vorm van slecht oplosbare uraten neergeslagen op de diverse plaatsen.

Jicht kan ook op een andere manier ontstaan nl. doordat de afvoer van urinezuur gestagneerd wordt door slecht functionerende nieren. Door nephritis (= nierontsteking) wordt de nierfunctie sterk verminderd en dan bestaat er de mogelijkheid dat er zich uraten gaan afzetten. Ook een chronische vergiftiging door inadequate voeding kan jicht veroorzaken. De meeste infectieziekten kunnen een nierdegeneratie veroorzaken met de bekende gevolgen vandien.

Een buitengewoon belangrijke factor die de jicht in de hand werkt of verergert is een hypovitaminosis A (vitamine A gebrek). Wanneer de vogel een vit. A gebrek heeft dan geeft dat een nierepitheelbeschadiging. Ook niertumoren, wanneer de beide nieren aangetast zijn, kunnen jicht veroorzaken. In de praktijk heb ik dit nog niet gevonden. Wel zien we meerdere malen jicht optreden bij oudere papegaaien die een zeer grote eetlust aan de dag leggen gepaard gaande met een volkomen ongeschikt dieet. Ook heb ik de indruk dat een veel te geringe bewegingsmogelijkheid ook een belangrijk oorzakelijk moment is (we denken b.v. aan papegaaien in een kooi of roofvogels op een rek of blok). Dat het volgens de literatuur ook veel bij uilen voorkomt zou men ook met behulp van deze theorie kunnen verklaren. Bij vogels die vrij in de natuur leven wordt jicht bijna nooit gevonden. Het is dus een typische kooiziekte. Ook kunnen we lezen dat vogeljicht in de winter meer zou voorkomen dan in de zomer (in de winter nog minder beweging?) We hebben dit in de praktijk niet kunnen bevestigen.

Vogeljicht wordt in mijn vogelkliniek vooral gezien bij oudere solitair gehouden grasparkieten, papegaaien en kanaries, maar ook bij

alle andere soorten vogels zien we het wel eens een enkele keer. Ook bij roofvogels en uilen wordt het gezien, een enkele keer bij hoenders, maar ook bij eenden.

Kronberger vond het bij 5% van de gestorven papegaaien en liefst bij 7,5% van de gestorven eendvogels. We onderscheiden bij vogeljicht verschillende vormen. Op de eerste plaats kennen we de bekende nierjicht. Bij deze vorm heeft er een sterke uraatafzetting plaatsgevonden in het nierepitheel en in de nierbuisjes. Vooral wanneer er sprake is van een nierontsteking moet deze vorm als zeer ernstig beschouwd worden.

We spreken van inwendige jicht wanneer er een uraatafzetting is op de luchtzakken, hart, lever, buikvlies, eierstokken enz. Ook kunnen uraten zich afzetten in en om de gewrichten. We spreken dan van Gewrichtsjicht. Hak-en teengewrichten zijn vooral aangetast, maar ook de gewrichten van de vleugel kunnen er bij betrokken zijn. De verschijnselen zijn vooral in het beginstadium buitengewoon vaag en de diagnose is dan ook niet te stellen. De vogel is wat lusteloos en een verhoogde wateropname, gepaard gaande met een geringe diarree kan een aanwijzing geven. Ook belangrijk is te weten hoe de huisvesting is, hoe oud de vogel is, wat de voeding is enz. In bijna alle gevallen wanneer we de ziekte onderkennen zijn de vooruitzichten als ongunstig te stellen. Gewrichtsjicht is vaak wat eerder te stellen. De vogel heeft duidelijk pijn aan een of twee poten (het begint meestal aan één poot).

De gewrichten en de gewrichtsomgeving zijn verdikt en pijnlijk bij be-

G.Th.F. Kaal, dierenarts te Amersfoort.

dia 2: Hart van een Agapornis met inwendige jicht.

dia 3: Lever van een Agapornis pul-laria met inw.jicht.

tasten. Bij vleeskleurige poten kunnen we m.b.v. een loupe soms al in een beginstadium de geelwitte neerslag zien zitten. Er kan ook een onsteking bijkomen. De vogel maakt ook een zieke indruk. Bij oudere papegaaien met een pijnlijke poot moeten we in de eerste plaats denken aan gewrichtsjicht!!!

Klinisch is de diagnose bij een levende vogel lang niet altijd te stellen. Een betere aanwijzing verkrijgen we wanneer we bloedonderzoek doen. We hebben met behulp van een klinisch-chemisch laboratorium van een aantal vogels het urinezuurgehalte van het bloed laten bepalen. We hebben de indruk dat het urinezuurgehalte bij papegaaien hoger ligt dan bij kippen. De normaalwaarde liggen tussen de 10 en 16 mg.%. Bij een oudere geel-fulfakatoe met duidelijke jichtvorming vonden we een urinezuurgehalte boven de 30 mg.%. Bij een grijze roodstaartpapegaai met een chronische pijnlijk voetgewricht vonden we 25 mg.% urinezuur in het bloed.

Wanneer de vogel gestorven is en sectie gedaan wordt is de diagnose gemakkelijk te stellen. We zien de geelwitte uraatafzetting op en in de specifieke organen. Onder de microscoop zijn ze te herkennen als fijne dunne naalden die in bosjes bij elkaar liggen. Ook endoscopisch is de diagnose te stellen.

Behandeling: Bij een ernstig aange-tast dier heeft een behandeling geen zin omdat de prognose uit-zichtloos is. We kunnen alleen met symptomatische middelen het leven van zo'n vogel zo aangenaam mogelijk maken zolang het gaat. Op de eerste plaats moeten we de voe-

ding nagaan en zonodig wijzigen. Men geeft een eiwitarme voeding. De eiwitbehoefte is verschillend bij de verschillende soorten vogels. Het moet over het algemeen bij insectenetende vogels hoger zijn dan bij de zaadetende vogels. Ook is de behoefte bij jonge vogels hoger dan bij oudere vogels. We moeten proberen om van een eenzijdige voeding af te komen. We moeten veel meer groenvoer gaan verstreken. We geven de vogel extra Vitamine A in de vorm van druppels. Gunstig is ook om de vogel, indien mogelijk meer vliegruimte te geven. Veel spierbeweging bevordert een betere uitscheiding van uraten. We geven de vogel uraatooplossende en urinezuurafdrijvende middelen. In dit verband moeten Na-bicarbonaat (10 gram op 1 liter water) en hexamethyleen-tetramine genoemd worden. Bij zeer dikke gewrichten kan men operatief de breiige jicht-massa uit de omgeving van zo'n gewricht verwijderen. Dit geeft een zeer sterke, doch tijdelijke pijnvermindering. In de praktijk heb ik dit nog niet toegepast.

Tegenwoordig behandelen we vogel-jicht met het nieuwe niertonicum Benethamine. Benethamine

stimuleert de diurese, d.w.z. het middel zorgt voor een betere doorstroming en afvoer van afval-producten (o.a. de uraten). De aandoening is niet als besmettelijk te beschouwen, maar we moeten wanneer we meer vogels hebben toch wel een aantal maatregelen nemen om te voorkomen dat er meer slachtoffers vallen: we moeten de voeding veranderen en verbeteren en misschien een ruimere huisvesting geven. Roofvogels moet men niet uitsluitend te veel en te schoon vlees geven want dit werkt vogeljicht in de hand.

dia 1: Lutino-gras-parkiet met ge-wrichtsjicht.

Deze kans wordt u beslist geen twee keer geboden!

HENAVA-BOXEN

volledig uit kunststof (plastiek)

De veelzijdige nieuwigheid voor alle vogel-
vrienden en dierenliefhebbers.....

Uit een hele serie modellen (+) , hebben wij
één kweekkooi genomen, welke wij tijdelijk
tegen KNALPRIJS aanbieden.

Ref. nr. 200
hoogte 40 cm
breedte 51 cm
diepte 30 cm

Tijdelijke aanbieding:

875 Bfr.
(nettoprijs)

- Henava kooien worden, uit één stuk gemonteerd, geleverd; dus kant en klaar om gebruikt te worden!
- Naadloze lasnaden en volledig uit kunststof, zodoende geen plaats meer voor luizen!
- Henava kooien worden geleverd met fronten met buitenvoeding (front met 2 deurtjes, kweekfront op aanvraag).
- Voorfront kan in handomdraai verwijderd worden, zodoende kan de kooi gemakkelijk en grondig worden gereinigd.
- Alle kooien kunnen seriegewijze op elkaar gestapeld worden en dus elk moment verplaatst worden naar believen.

(+) diverse modellen in showroom te bezichtigen !

Bestelbon

Ja, ook ik kweek voortaan in Henava kooien. Stuur mij franko Belgische grens:

..... **stuks nr. 200 aan Bfr. 875,- per stuk**

Betaling vooraf per postmandaat of overschrijving op rekening Fauna Lux
bij Generale Bankmaatschappij België nr. 210-0354322-33.

IN HOOFDLETTERS A.U.B

Naam : .....

Adres : .....

Adres van levering : .....

Bon insturen aan:

FAUNA LUX

BRUSSELSTRAAT 96B /- B-1681 SINT-MARTENS-LENNIK - BELGIË
TELEFOON (02) 532.56.50

EXCLUSIEVE verkoop voor België, Nederland en Frankrijk.

Jonge koningsgieren in dierenpark Wassenaar

Zoals ieder jaar, verhuizen de koningsgieren van hun buitenvolière naar het binnenverblijf, een kooi in onze quarantaineafdeling. Deze is ongeveer 3 x 2 x 2 m hoog. De achterzijde grenst aan de Paradijshal en is voorzien van een aantal ramen; de zijkanten zijn geheel dicht en aan de voorkant is geheel gaas. De bodem is zand. Als voedsel krijgen zij tweemaal per week vlees met bot; het geheel wordt bepoederd met Carnicon, een vitaminedoorsel. In de winter wordt het menu uitgebreid met dode ratten.

Al verscheidene jaren was er sprake van toenadering tussen de twee vogels maar van paringen was niets te bekennen. Pas in januari 1978 bemerkte ik paringen.

Deze waren nooit rechtstreeks te zien, want als ik de kooi passeerde zaten ze weer rustig op hun stokken. Op 16 maart vond ik 's-morgens een blauwachtig wit ei achter in de rechterhoek van het verblijf. Van nestbouw was geen sprake, hooguit wat veren en lege rattevelletjes waren er neergelegd.

Het vrouwtje begon dezelfde dag te broeden. Daar deze vogels nogal nerveus zijn werd besloten de quarantaine-hal voor iedereen te sluiten om te voorkomen dat de vogels in een schrikreactie op het ei zouden springen. Het broeden verliep verder uitstekend. Om zo weinig mogelijk de kooi behoeven in te gaan om te gaan schoonmaken, kregen ze aangepast voedsel, d.w.z. voedsel met zo weinig mogelijk afvalresten.

Gezien de ervaringen met andere gieren in het Park o.a. Lammergieren en Andescondors die hun jongen bij het uitkomen opaten, moest ook nu overlegd worden hoe we met de koningsgieren te werk zouden gaan. We wilden proberen het jong bij de ouders te laten, maar het plan was, dat als gemerkt werd dat dit niet mogelijk was, het jong verwijderd moest worden en met de hand worden grootgebracht.

Onze aandacht werd tegen de uitkomst van het ei verscherpt en op 9 mei ontdekte mijn collega, Loek van der Voort, hoofdverzorger van de tropische vogels, dat het jong het ei had aangepikt; nog niet eens een paar minuten later zag hij hoe één van de ouders het ei naar het midden van de kooi gesleept had en eraan begon te vreten. Direct heeft hij toen het ei verwijderd en overgebracht naar de broedmachine, die hiervoor al op de juiste temperatuur en luchtvochtigheid stond afgesteld en waar het jong op 10 mei verder uit kwam. Na een dag in de broedmachine te zijn gebleven is hij overgebracht naar het huis van Loek van der Voort waar het jong door diens vrouw Ina is grootgebracht. Hier werd het in een dichte doos gezet, op een molton dweil die gemakkelijk te verwisselen was.

Hierboven brandde dag en nacht een rode warmtelamp. Het was een wit donzen kulken met een zwarte kale kop en een oranje-gele snavel. Na uitkomst werd zijn navel behandeld met jodium om infecties te voorkomen. Dit op advies van Dr. Zwart die verbonden is aan de afdeling bijzondere dieren van de diergeneeskundige faculteit te Utrecht. Ina van der Voort had al ervaring met jonge lammergieren maar door niet geheel juiste voeding was dit mislukt. Dr. P. Zwart stelde voor dat het voedsel voor deze gier voorverteerd gegeven moest worden zoals ook de oudervogels doen. Dit was mogelijk met het preparaat 'Pepsine', een enzym, en zoutzuur, 5 gram van de pepsine werd opgelost in 200 cc water, hieraan werd 4 cc

zoutzuur toegevoegd. Per gram vlees wordt 1 cc van deze oplossing gevoegd, de voeding moet ongeveer 1 uur bij 37 °C inweken. Als het vlees zacht genoeg is kan het gevoerd worden. Voor het voeren wordt het eerst goed uitgespoeld met lauw water. Hoe langer men het vlees laat inweken hoe zachter het wordt; het mag echter niet te lang inweken in verband met het ontstaan van coli-bacteriën. De tweede dag werd begonnen met voeren. Het voedsel bestond in het begin alleen uit verse darmen van pas gedode muizen en zeer fijn gesneden vlees.

Om de twee uur werd de gier gevoerd. Hij was te voeren door met een hand twee vingers om de snavel te leggen zodat hij begint te happen en met de andere hand het vlees in zijn bekje te stoppen. Geleidelijk aan werd de hoeveelheid voedsel vergroot en na 60 dagen werd het niet meer met pepsine en zoutzuur 'voorverteerd'.

Op 29 augustus ging de koningsgier samen met een jonge condor, die op dezelfde manier is grootgebracht terug naar het dierenpark. Begin dit jaar is de gier d.m.v. een bloedonderzoek, verricht door Dr. B. de Boer, verbonden aan diergaarde Blijdorp, op geslacht onderzocht. Het bleek een mannetje te zijn.

Momenteel, na al die tijd een zwart verenkleed gedragen te hebben, begint de jonge gier nu op zijn kop uit te kleuren. Hij is onlangs in een buitenvolière geplaatst en voor het publiek te zien. Beide krijgen hetzelfde voedsel als alle andere roofvogels met toevoeging van tweemaal per week eendagskuikens. Inmiddels hebben de oudervogels weer een ei gelegd, dat één dezer dagen is uitgekomen.

**Francisca van Rest,
Hoofdverzorger roofvogels
en sierwatervogels.**

Het goudbuikje, de kleine onbekende?

De aanleiding tot dit verhaaltje is eigenlijk een regel uit een verslag over een tentoonstelling, waarbij als bijzonderheid wordt vermeld dat er een eigen-kweek goudbuikje te zien was.

Menige (vooral jonge) liefhebber zal dit vogeltje niet eens kennen, we zien ze zelden de laatste jaren en hoe komt dat nu toch? Toevallig ben ik nog in het bezit van een prijslijst uit 1966, een dikke tien jaar geleden dus, toen werden de goudbuikjes aangeboden voor f 10,— per paar, een prijs overigens die toen ook gevraagd werd voor blauwfazantjes, witte zebravinken en vuurvinken, om maar eens een paar soorten te noemen. Natuurlijk zijn sinds die tijd de prijzen gestegen. Niet alleen voor de vogels, maar ook voor het voer, uw pilsje en de dagelijkse warme hap. Daar is iedereen het over eens en misschien maken we ons daar wel zorgen over maar aan de andere kant verdienen we ook allemaal een paar centen meer, maar intussen zijn wel een paar soorten vogels vrijwel van het toneel verdwenen die we zo'n tien jaar geleden nog regelmatig in de winkel te koop zagen.

Hoe dat allemaal komt is vrij eenvoudig te verklaren. Uitgaande van de situatie in, zeg maar ongeveer 1966, waren de 'eenvoudige' Afrikaanse vogeltjes vrij goedkoop. Er was voldoende import, de prijzen waren niet al te hoog en voor de man of vrouw met de gezelschaps-voliere was het dus vrij eenvoudig om bij het overlijden van een enkele vogel een soortgelijk exemplaar in de dichtstbijzijnde winkel te kopen. Eenvoudiger dan de gedachte om met deze vogels te kweken, want dat bracht onder andere met zich mee dat er gezocht moest worden naar insecten, want die hebben deze vogels nou eenmaal nodig bij het opfokken van de jongen. Troost

u overigens met de gedachte dat ik er zelf destijds óók zo over dacht. Maar intussen is er wél wat veranderd, dat zult u inmiddels wel aan den lijve hebben ondervonden. Niet alleen zijn de prijzen van onze 'Afrikaantjes' drastisch omhoog gegaan, maar óók hoeft u het niet te proberen om even naar de dichtstbijzijnde winkel te lopen en 'even' een stel goudbuikjes te kopen. De import is om allerlei redenen verminderd zodat we vrijwel geheel zijn aangewezen op de eigen-kweek-voorraad, aangevuld met een klein beetje import. Natuurlijk kunnen we daar met z'n allen wat aan doen, want de kweek van goudbuikjes is heus niet zoveel'

moeilijker dan die van de overige Afrikaanse vogeltjes, momenteel is het misschien wel moeilijker om een stelletje goudbuikjes te bemachtigen dan om er mee te kweken. Het is raar maar waar! Met een lengte van ongeveer 9 cm. kunnen we deze vogeltjes tot 's werelds kleinste zaadeters rekenen, die in de voliere vooral opvallen door de goudgele borst en oranje buik van de man, die ook nog een mooie rode oogstreep heeft. De pop mist deze oogstreep en is wat fletser gekleurd. Omdat de goudbuikjes over een erg groot gebied in Afrika voorkomen bestaan er vrij grote kleurverschillen tussen verschillende exemplaren, terwijl een

ondersoort, uit het zuiden van dit werelddeel, wat groter is en ook wat feller gekleurd.

Het nest wordt gebouwd van grasstengels en gestoffeerd met pluiscijes en veren, meestal laag bij de grond en dan nog bij voorkeur in een struik met doorns, dat is meteen een mooie bescherming tegen de vijanden. Een enkele keer wordt ook wel een bestaand nest, of een nestkastje gebruikt, maar dit mag u beslist niet als vaste regel beschouwen.

Alhoewel ons goudbuikje in de vrije natuur leeft van graszaden en wat kleine insecten, kunnen we in de voliere volstaan met tropisch zaad, trosgierst en onkruidzaden maar de problemen beginnen pas tijdens de broedtijd, want de jongen worden

uitsluitend met insecten grootgebracht en u zult zich wel voor kunnen stellen dat zo'n nestje met 4 of 5 jongen iedere dag aardig wat insecten kan verorberen. We zullen dan dus moeten zorgen voor de nodige aanvulling in de vorm van verse mieren eitjes, muggenlarven en andere soorten levend voer.

Een gewoonte die we in een goed beplante voliere ook wel kunnen waarnemen is, dat de vogels langs de stengels van grassen omhoog klimmen om zich daar te goed te doen aan de zaden in de halmen, maar tijdens de maaltijd geregeld langs deze stengels omlaag glijden om de gevallen korrels op te pikken. Ook in de kooi of vitrine zijn goudbuikjes goed te houden, ze zijn niet alleen erg beweeglijk maar ook erg

verdraagzaam al zullen we er rekening mee moeten houden dat de kleuren door gebrek aan zonlicht langzaam fletser zullen worden. Een verschijnsel dat we overigens bij meerdere vogelsoorten tegenkomen, bijvoorbeeld bij de tijgervinken en vuurvinken.

Het is niet aan te raden om goudbuikjes in de buitenvoliere te laten overwinteren, ze zijn namelijk erg gevoelig voor ons koude en vochtige herfstweer en kunnen daarom het beste de herfst en winter binnenshuis doorbrengen.

Tekst: Cees den Hartog

Foto: Horst Bielfeld

Tekst: F. Beswerda.

Foto: W. de Grahl.

Geslaagde kweek met de viooltjeslori

De viooltjeslori, *Trichoglossus goldiei*, is een van de kleinste lorisoorten welke in de natuur voorkomen. Ze leven op hoogten van 2000 tot 2800 m in de bergen van Nieuw Guinea. Het zijn slanke vogeltjes van 19 tot 20 cm met een lange en puntige staart. De lichaamskleur is overwegend lichtgroen en is bedekt met verticale donkergroene streepjes welke doorlopen tot aan de paarsachtige kop. De rug en de vleugels zijn donkergroen met hier en daar wat donkere vlekjes. De schedel is purperrood, de snavel zwart, de ogen zijn donker en de poten donkergrijs.

De geslachten zijn duidelijk te onderscheiden. De paarse kopbede-

ring is bij de mannetjes veel feller getint dan bij de vrouwtjes.

De viooltjesloris worden sedert enkele jaren sporadisch geïmporteerd en dat is ook een van de redenen dat er zo goed als geen gegevens over het houden en kweken van deze soort in volières bekend zijn.

In 1978 bekwam ik na veel moeite voor het eerst een paartje van deze sierlijke kleine vogels en vanzelfsprekend was mijn hoop er op gevestigd daarmee te kweken. Helaas ging na slechts enkele maanden het wijfje dood en moest ik weer alles in het werk stellen om ze te verkrijgen. Daarmee had ik wel wat geluk en reeds enkele maanden later verkreeg ik meerdere exemplaren

die ik bij de overgebleven man in de volière huisvestte. Het duurde onwaarschijnlijk kort, slechts een paar dagen, of er hadden zich reeds koppeltjes gevormd. Ze zaten van toen af steeds twee aan twee en die paartjes voerden elkaar ook. Na ongeveer 14 dagen heb ik de vermeende paartjes uitgevangen en ze elk in een aparte volière van 1 x 1 x 1.80 m geplaatst. Tevens heb ik aan die volières broedblokken bevestigd groot 15 x 15 x 28 cm met een vlieg-gat van 5 cm. Deze broedblokken hangen tegen de voorkant van de volières en zijn voorzien van een schuifje zodat ik zonder meer van buitenaf de blokken kan controleren, wat ik dan ook dagelijks doe.

Zoende constateerde ik op 18 maart j.l. dat in een van de broedblokken een ei was gelegd, helaas was dat ei stuk. Twee dagen later had het betreffende wijfje weer een ei gelegd en gelukkig was dat heel gebleven. Van toen af broedde het wijfje erg vast en precies 22 dagen later is het jong geboren. Die jonge vogel was geheel bedekt met een wit dons welke kleur na ongeveer 8 dagen veranderde in grijs. De jonge vogel groeide vrij snel en toen ik het op de negende dag wilde ringen met grasparkietringen van 4 mm, bleek deze maat veel te klein te zijn. Ik heb toen gelijk naar het bondsbureau gebeld met het verzoek mij een 4.5 mm verenigingsring te sturen. Helaas was deze maat op dat moment niet in voorraad en zou men 5.4 mm ringen sturen, misschien dat die ook wel zouden passen. Reeds de volgende morgen had ik die ringen in huis; wat een geweldige service van de bond en toen bleek dat deze ring met erg veel moeite nog kon worden aangelegd. Op een leeftijd van vier weken zat het jong reeds volledig in de veren en geleek het, wat de kleur betrof, precies op de oudervogels. Het miste alleen nog de purperrode bevedering op de kop, deze was nog bijna zwart. Twee maanden na het uitvliegen verliet de jonge vooftjeslori het broedblok en vloog vorlijk door de volière. In juni bekwam ik van een ander stel vooftjesloris twee jongen welke ik reeds op een leeftijd van 6 dagen heb geringd met 4.5 mm ringen. Ook deze broed verliep erg goed en werden de jongen voortreffelijk door de oudervogels grootgebracht.

De volière van de

Het was in 1976 toen G. Hesselink, Clematisstraat 40 in Denekamp, op zijn verjaardag van zijn vrouw een paar 'Engelse' grasparkieten kreeg.

Van toen af ontwikkelde zich bij hem het houden en kweken van vogels als een goede vrijetijdsbesteding. Spoedig werd dat ene paar gevolgd door meerdere grasparkieten en schafte hij zich ook een koppel witte valkparkieten aan. Begin 1977 werd de collectie wederom uitgebreid en toen met een koppel splendidparkieten. Het begon erg goed want in datzelfde jaar brachten de valken en de splendidts elk 9 jongen groot, terwijl ook de grasparkieten zich niet onbetuigd lieten.

De volière die Hesselink heeft gebouwd is 6 m lang, 1.30 m breed en 2 m hoog. Het geheel is opgetrokken van houten balkjes en bespannen met het zogenaamde dubbeltjesgaas.

De beplanting in de vlucht bestaat uit een grof denneboompje, een conifeer, een bremstruik en als bodembedekking grassen en onkrui-

den. Om de volière is liguster, conifeer, vuurdoorn, rododendron en nog wat soorten geplant.

Het nachtverblijf bevindt zich in een afgetimmerd gedeelte van de schuur waartegen de volière is gebouwd. Dat binnenverblijf is niettemin toch nog 2.60 m lang, 1.30 m breed en 2.40 m hoog. Daarin zijn verschillende afmetingen nestkasten opgehangen.

Naast de genoemde parkietensoorten zijn er ook nog wat glanskestertjes, zebravinken en een koppeltje mozambiquesijsjes. Inmiddels wordt er met grasparkieten op zolder gekweekt. Die zolder was ruim genoeg en er bleef nog wel wat over om daarvan een gedeelte als kweekruimte voor de vogels in te richten. Dit lukt best aardig en zelfs worden er turquoisines en roodrugparkieten gekweekt.

Het begon allemaal, zo schrijft ons E. van de Graaf, Roemer Vischerstraat 17 in Dordrecht, met één grasparkietje. Toen dat diertje ongeveer een half jaar deel uit-

G.J.van Gelder bv. Zaandam Holland

VOGELZADEN

130 jaar ervaring in vogelzaden

tel.: 075 - 166951

Uitsluitend verkrijgbaar in de dierenspecialzaak

maand

maakte van het gezin, kwam van de Graaf op het idee er een popje bij te kopen. Hij kwam daarmee van de dierspeciaalzaak terug en had gelijk nóg een koppeltje aangeschaft. Ook het tweede koppel werd in een kooi in de kamer geplaatst en aan beide kooien werden broedblokjes bevestigd. Ze kweekten als muizen en na goed 3 rondjes waren er 20 jongen. Inmiddels werd het schuurtje, in de kelder van de flat, voor een deel afgetimmerd en daarin werden de vogels ondergebracht. Deze vlucht was groot 2 x 1 m en 1.80 m hoog. Na enige tijd werden de jonge vogels verkocht en is er een paartje Valkparkieten voor in de plaats gekomen.

De mensen in die flat, althans enkelen, vonden dat geschreeuw van die

vogels nogal hinderlijk en voor hen maar vooral ook voor de familie van de Graaf was het een opluchting dat ze kort nadien de beschikking kregen over een eengezinswoning en verhuisden. Een van de eerste zaken die in het nieuwe huis werden geregeld was het huisvesten van de vogels. Er was een kamertje over en daarin was al snel een vluchtje van 3 x 1 m en 2.30 m hoog getimmerd. Het is bekend dat parkieten nogal eens wat knaagwerk verrichten en ook in dit geval lieten zij zich niet onbetuigd. Dit was dan de reden dat Van de Graaf ze van de hand deed en overschakelde op tropen en kanaries. Tegenover de vlucht in het kamertje kwamen wat broedkooien, zie foto 3, en in een hoekje van de achtertuin werd een buitenverblijf gebouwd. Zie foto 4 en 5. De afmetingen van deze buitenkooi zijn 1.50 x 1.50 m en 2 m hoog. Het bijzondere van dit bouw-

werkje is dat het op palen staat en zodoende ook niet zo gemakkelijk bereikbaar is voor ratten en muizen. Het geheel is opgetrokken van hout en aan de open voorzijde is dubbel gaas gespannen.

Ook het dak is van hout afgedekt met rubberoid. Enige boomtakken en nestkastjes zorgen voor decoratie en staan tevens ter beschikking voor de mozambiquesijsjes, witkopnonnen, goudbuikjes, japanse meeuwen en chinese dwergkwartels.

In de kweekkooien binnenshuis broeden de spitsstaartamadines, de zebrevinken en de kleurkanaries met redelijk succes.

Zo zie je maar wat het gevolg kan zijn wanneer op een gegeven moment één grasparkietje het huis wordt binnengehaald.

CéDé

eivoeders

Ervaring met Fischer's We Purpergranaatastrilden

Aansluitend op het prachtige artikel in 'Onze Vogels' van augustus '79 met als titel 'Niet alle wida's zijn echte wida's' wil ik U hierbij graag wat persoonlijke ervaringen met deze zeer interessante groep vogels vertellen.

Het betreft hier een ervaring met de: Fischer's Weduwevogel (*Vidua fischeri*) (reichenow)

Herkomst: Zuid Ethiopie-Somali-land-Kenya-Tanzania.

Beschrijving:

Man in prachtkleed: bovenkop is felgeel, stuit en bovenstaartdekveren vaalbruin met donkere strepen. Hals en bovenborstgedeelte evenals nek, schouders en rug zwart. Vleugeldek zwart met bruine omzoming. Onderborst en buik incl. onderstaartdekveren bruinachtig strogeel. Staart zwart met 4 sterke ($\pm$ 19 cm) verlengde isabelgele zeer smalle staartveren. Poten en snavel rood, oog bruin. De popjes zijn over het algemeen geelbruin met een vaalbruine omzoming op de donker-

bruine vleugels en dito rugdek. De man in rustkleed lijkt veel op de pop hoewel de kleuren toch wel iets levendiger zijn. Deze prachtige Wida's leven over het algemeen in de droge doorn bossteppen van Oost Afrika. Ze voeden zich met allerhande gras- en onkruidzaden, gierstsoorten en diverse insecten die ze in hoofdzaak van de grond opnemen. In de broedtijd verzamelt één man meerdere poppen om zich heen.

Zoals gebleken is uit de vele onderzoeken van dr. Jurgen Nicolai, parasiteert deze vertegenwoordiger van het geslacht *Vidua* op de Purpergranaatastrilde (*Uraeginthus ianthinogaster*) (reichenow). Deze

Fischer's Wida 4 weken oud

mooie astrilde die in 4 rassen ongeveer hetzelfde verspreidingsgebied bewoont als hiervoor bij de Fischer's Wida beschreven, is zo bekend dat een beschrijving m.i. achterwege kan blijven.

Ervaringen in de volière:

Nadat ik al enkele jaren met succes had gekweekt met de Purpergranaatastrilde werd ik eigenlijk door toeval geconfronteerd met de Fischer's Wida. In de zomer 1978 kreeg ik een telefoontje van mijn grote vriend Piet Ubink uit Kampen die vertelde dat hij bij een importeur uit Lochem enkele jonge vogels had meegenomen die veel leken op jonge purpergranaten maar door hun aparte gedrag en manier van vliegen sterk deden denken aan Wida's. Toen hij het weekend daarop bij mij kwam met de vogels bleek na het raadplegen van de diverse literatuur al gauw dat het 2 jonge Fischer's Wida's moesten zijn. Afgesproken werd dat ik de vogels bij

wevogels en

mij in de volière zou houden om ze verder te bestuderen.

Begin november begonnen de vogels te ruien en werd duidelijk dat het een paartje was. De vogels zaten in die tijd in een ruime buitenvolière met een aansluitend verwarmd en verlicht binnengedeelte welke bevolkt was met diverse astrildiden, amaranten en enkele Zuid Amerikaanse sijzensoorten. De jonge Wida's waren zeer verdraagzaam ten opzichte van de andere volière bewoners. Omdat de vogels tegen de winter op kleur kwamen, kwam er de eerste maanden niets van eieren leggen e.d. omdat ik de vogels gedurende deze lange en natte winter in het binnengedeelte opsloot waar ik geen gelegenheid tot nestelen gaf. Toen ik in april de buitenvolières weer klaar had gemaakt voor de zomer, beplanting waar nodig aangevuld en de stenen achterwand voorzien van diverse nestgelegenheden met brem, heide, graspollen en dennetakken, werden de vogels op een zonnige zaterdagmorgen weer in de gelegenheid gesteld om naar buiten te gaan.

De Wida's reageerden op hun vrijheid door een opmerkelijke activiteit. Bijna de gehele dag maakte de man het popje het hof. Hij doet dit op een zeer specifieke wijze, onder te verdelen in 3 fasen. De vogel begint op een topje van een boompje of een tak zeer druk te zingen, waarbij hij het kopje naar voren buigt en de nekveren opzet. Hij doet in deze fase van zijn baltsvoordracht sterk denken aan de Gouldamadine. Het geluid wat hij daarbij voortbrengt is een mengelmoes van klanken die we ook kennen van de Purpergranaastrilde. Als hij dit soms wel minutenlang heeft gedaan draait hij zich in de richting van het popje en begint zeer vlug met de vleugels te klapperen, het kopje nog altijd naar voren gebogen. Tijdens dit imponerende gedrag brengt de vogel geen ander geluid voort dan het geklap van zijn vleugels. Als hij dit enkele ogenblikken heeft gedaan

vliegt de vogel op en gaat al op en neer dansend in de lucht verder met de laatste fase van de balts.

Het was ook in die tijd dat ik voor het eerst werd geconfronteerd met een nare eigenschap van deze geweldig interessante vogels. Mijn koppel Zwartborstsijsjes (*carduelis nostata*) begon te nestelen en kreeg 4 eitjes. Helaas werd dit nest door de Wida's verstoord en de eitjes door het mannetje kapotgepikt en opgegeten (ik heb de pop hier nooit op kunnen betrappen). Aangezien ik in de volière waarin ik normaal gesproken mijn Purpergranaten wil-

Purpergranaastr. 3 weken

de laten broeden in de zomer, ook nog wat andere vogels had die een open komvormig nest maken stond één ding vast, de Wida's en Purpergranaten moesten naar een aparte volière. Ze werden samen met nog wat jonge vogels ondergebracht in een buitenvolière van 2,5 meter diep, 1,5 meter breed en 2 meter hoog waarvan de stenen achterzijde ± 70 cm overdekt is. Aan dit afdak is een perspex rand aangebracht welke zorgt voor een tochtvrije beschermde ruimte. Onder dit afdak brandt dag en nacht een infraroodstraler waarbij de vogels altijd naar behoefte wat warmte kunnen 'tappen'. Deze lampen gebruik ik trouwens in al mijn volières. Ze geven ook nog de mogelijkheid de nesten van sommige vogels die de jongen na enkele dagen al niet meer verwarmen overdag (ook de Purpergranaten) van de voor een succesvolle kweek benodigde warmte te voorzien.

Als wetenswaardigheid is misschien wel interessant te vermelden dat frau dr. van den Elzen, van het museum Alexander Koenig in Bonn verleden jaar in Namibie, Koningwida's in prachtkleed en granaatastrilden observeerden in een gebied waar de temperatuur overdag opliep tot meer dan 40 graden C. in de schaduw en 's-nachts daalde tot 5 graden C. terwijl het gebeurde dat in de vroege ochtend rijp op het woestijnzand lag. Toen de purpergranaten begonnen te nestelen kon ik duidelijk waarnemen dat de pop van de Fischer's wida meer aandacht kreeg voor de avances van haar eega. Op een ochtend, de granaten hadden inmiddels hun 3e eitje, zag ik de widapop in het nest van de purpergranaten verdwijnen onder luide protesten van de granaten.

Toen ik na een kwartiertje het nest controleerde vond ik op de grond onder het nest een kapot eitje, in het nest echter 3 eitjes waarvan één duidelijk groter dan de andere. To-

taal vond ik na enkele dagen, het legsel was inmiddels compleet, 3 normale Purper granaatastrilde eitjes en 2 Fisher wida-eieren. Ik ben geneigd aan te nemen dat de wida-pop voor elk eitje dat ze legt in het nest van haar waardvogel een eitje van deze vogels uit het nest werpt. Misschien geeft dit ook een verklaring voor het eieren eten van de widamannen. Helaas kwam van dit nestje niets terecht omdat ik na enkele dagen het nest totaal verwoest en bijna alle eieren stuk vond. Een eitje was nog heel en dat heb ik onder Japanse meeuwjes gelegd. De purpergranaten begonnen direct aan een nieuw nest. Ditmaal echter op een plaats die van alle kanten bescherming bood. Ze lieten alleen een zeer kleine invliegopening vrij, ook werden ze veel agressiever t.o.v. de widaman.

Tegenover de wida-pop echter waren ze veel toleranter. Ook in dit nest vond ik later 3 purpergranaateieren en 2 wida-eieren. Terug echter naar het eitje wat ik onder de meeuwjes had gelegd. Dit eitje bleek bevrucht te zijn en kwam op de 12e dag, gerekend vanaf de dag dat ik de wida-pop in het nest van de

purper granaten zag verdwijnen, uit. Het jong leek in alles sprekend op een jonge purpergranaatastrilde. Het groeide harder dan ik van de granaten gewend ben. Na 2½ week vloog het reeds uit. Het jong was bruiner dan een jonge purpergranaat, maar geleek er verder sprekend op.

Ondertussen waren er ook jongen bij de purpergranaten. De widaman was inmiddels in de rui gevallen en veranderd in een rustig baasje. De purpergranaten voerden hun jongen goed met o.a. gekiemde zaden, een groot aanbod van versgeplukte halfrijpe gras- en onkruidzaden en natuurlijk dierlijk voedsel in de vorm van meelwormen (in beperkte mate). Ze eten hiervan namelijk alleen de koppen, iets wat ook de nauw verwante granaatastrilden en blauwfazantjes doen. Verder miereitjes en niet te vergeten Pinky's (meelmaden) waar ze verrukt op zijn. Deze Pinky's zijn trouwens ook zeer gemakkelijk in de koelkast te bewaren en blijven dan lang goed. Echter spijtig genoeg kwam ook van deze ronde niet zoveel terecht. Na ± 12 dagen vond ik bij een nest-

controle alle jongen op één na dood. Waarschijnlijk was dit het gevolg van het slechte weer, het was in die periode erg koud en het regende vrijwel constant. Het nog levende jong werd ook weer onder Meeuwjes gelegd en kwam ook goed groot.

Het bleek een 2e jonge wida te zijn, zodat ik op dit moment 2 jonge geringde Fischerwida's op stok heb. Samenvattend kan ik zeggen dat ik toch erg veel plezier heb gehad van het gedrag van deze wondermoole en interessante vogels en ik hoop volgend jaar de widaman wat meer poppen te kunnen geven wat zijn aandacht dan waarschijnlijk van het nest van de Purpergranaten af zal houden. Daarbij hoop ik natuurlijk op een betere zomer dan dit jaar.

Jan B. Wigmore

Litt.: 'Onze Vogels' augustus 1979
Niet alle wida's zijn echte wida's geschreven door C.E. van Berkel; Wevers en Wida's van R.R.P.v.d. Mark; Vögel in Käfig und Volière van Steinbacher Wolters met dank aan Luk van Praet.

Kostenbesparende verlichting in de volière

Te geld wat u direkt verdient.

2e langere levensduur van uw lampen.

3e U doet mee aan de energie besparing.

Dit zijn DRIE extra winstpunten, op de toch al bestaande voordelen voor uw vogels.

Dit is een door u na te rekenen realiteit en net zo eerlijk als $3 + 3 = 6$. De gegevens hebben wij ontleend aan ons verstrekte informatie van vogelliefhebbers en hun ervaringen van de laatste jaren.

Iets over TL buizen en gloeilampen

Maak het ook niet te licht in de volière met kunstlicht. Vooral als u de volière hebt gewit. Het kan dan aanbeveling verdienen totaal minder TL buizen of gloeilampen toe te passen van hogere waarden en in evenredigheid meer van een lagere waarde. Denk aan de donkere hoeken in de volière. LICHTSPREIDING is belangrijk.

De lichtopbrengst wordt uitgedrukt in LUMEN ten opzichte van het verbruik in WATT, zowel van gloeilampen als TL buizen.

TL buizen, warme lichtkleur

A komt overeen met gloeilamp, B = warm wit.

verbruik in Watt	lichtopbrengst in Lumen	
	A	B
20 (23)	770	1200
25 (28)	1140	1800
40 (45)	1950	3100
65 (72)	3120	4950

tussen (-) is het echte verbruik bij sommige Fabrikanten TL armaturen.

Gloeilampen (normale inwendig)

mat	gloeilamp)
25	230
40	430
60	730
75	960
100	1380

Een voorbeeld van combinatie tussen TL buizen en gloeilampen,
1 buis TL 40WA met 2 gloeilampen 60 of 75 W
2 buis TL 40WA met 2 gloeilampen 60 en 1 van 100W in het midden tussen de buizen.

Het verbruik van elektrische energie wordt gemeten in kWh. Gemiddelde prijs van 1 kWh is f0,28.

Voor 1 kWh kunt u een gloeilamp van 100W, 10 uur laten branden, kosten f0,28. Daarvoor in de plaats 1 TL buis van 40 W, 25 uur, kosten f0,28. De TL buis geeft tevens het voordeel van een grotere lichtopbrengst.

Veel voliëres zijn voorzien van ramen en/of lichtkoepels, transparant golfplaat etc.

Bij normaal helder daglicht krijgt een dergelijke voliëre voldoende licht binnen voor de vogels.

Kunstlicht is dan overbodig. Anders wordt het bij een bewolkte lucht. Het tijdsverschil in ochtend- en avondschemering, tussen de ene of de andere dag.

Al deze factoren leiden ertoe dat veel vogelliefhebbers de verlichting de gehele dag laten branden, om te voorkomen dat de vogels op een bepaald moment van de dag te weinig licht zouden krijgen. Met alle nare gevolgen van dien.

Nu gaan we rekenen, op basis van de gemeten gegevens en wat de praktijk ons heeft geleerd.

Over het gehele jaar genomen, brandt de verlichting overdag 5 uur voor niets. Per jaar is dit $365 \times 5 = 1825$ uur. Verbruik en kosten per jaar (kWh = f0,28).

Door het aantal TL buizen en/of gloeilampen bij elkaar op te tellen, kunt u zelf berekenen wat de verlichting u kost en wat u wellicht per

type in Watt's TL buis/gloeil.	per jaar	verbruik in kWh	per kWh	kosten in gulden
20	1825 u.	36,5	f0,28	10,22
25	"	45,6	"	12,76
40	"	73,8	"	20,44
65	"	118,6	"	33,22
25	"	45,6	"	12,76
40	"	73,8	"	20,44
60	"	109,5	"	30,66
75	"	136,86	"	38,33
100	"	182,5	"	51,10

jaar kan besparen. Dit kunt u ergens anders voor gebruiken.

In de gemiddelde voliëre zijn 3 TL buizen van 40W gemonteerd. Zoals hierboven omschreven zou de besparing zijn, $3 \times 73,8 = 221,4$ kWh en $3 \times f20,44 = f61,32$ per jaar.

Nachtverlichting in de voliëre of in de vlucht heeft maar een zeer laag verbruik. Bij 45 volt varieert dit tussen 3 en 11 Watt/uur afhankelijk van de gloeilampen van 25 W tot 100 W.

De gloeilampen doen alleen maar dienst, vanwege hun fijne regelbaarheid, voor het simuleren van de ochtend- en avondschemering gedurende een half uur en t.b.v. de nachtverlichting.

De ADR in combinatie met een schemeringsschakelaar zorgt voor de juiste en kostenbesparende verlichting.

De ADR heeft al lang zijn belang-

rijkheid bewezen. Ervaringen van vogelliefhebbers welke de ADR toe- passen zijn overtuigend.

1e Door een juist aangebrachte en geregelde verlichting een nog beter natuurgetrouwe omstandigheid in de voliëre simuleren. Het geeft rust.

2e Door de rust van de gesimuleerde ochtend- en avondschemering een betere paring in de broedseizoenen.

3e Resultaat, een groter percentage bevruchte eieren op het totaal gelegde aantal.

In totaliteit zijn er indirect nog meer gunstige invloeden merkbaar.

Ziet u het, $3 + 3 = 6$ en in de toekomst rente.

Alle informatie en documentatie worden u op aanvraag gaarne verstrekt door: ADGEFO (Hr.P. Strijbos) C.v. Bourbonstraat 29, 6006 CE Weert, telefoon 04950 - 37892.

NBvV-SERVICE

KWEEKKAARTEN

Een goede kweekadministratie is zonder meer een vereiste. Maak daarom gebruik van onze speciale kweekkaarten. Per 25 stuks f6,— (B.fr.95,—).

THERMOMETER/HYGROMETER

Het is van het aller grootste belang dat de temperatuur en de vochtigheidsgraad in uw kweekruimte juist is. Temp. 18 tot 20 graden C. en vochtigheidsgraad 50-70%. Door middel van een thermo- en hygrometer kunt u daar oog op houden. Beide instrumenten, gemonteerd op een fraai blokje hout, kunt u op het bondsbureau verkrijgen.

Uw prijs is slechts f20,75 (B.fr.315,—).

NAALDBANDEN ONZE VOGELS

Deze maken van uw maandblad een fraai boekwerk. f9,75 per stuk, franco thuis. (B.fr.150,—).

Bij 10 of meer f7,50 per stuk. (B.fr.115,—)

Per doos van 25 f162,50 = 6,50 per stuk. (b.fr.100,—)

WINSTPAKKENDE STICKERS

50 à f13,50; 100 à f25,—

UW VERKOOPPRIJS BEPAALT U ZELF

STANDAARDEISEN

Onmisbaar bij de selectie van uw kweek- en tentoonstellingsvogels

Kleurkanaries	f 7,50
Postuurkanaries	f 20,—
Grasparkieten	f 15,—
Neophema's	f 6,—
Agaporniden	f 7,50
Japane Meeuwen	f 17,50
Zebravinken	f 5,—
Diamt.duif, chdwkwartel en zilverb.	f 5,—
Gouldamadine	f 12,50
Valkpark., roodr. e.a. psephotussrt.	f 10,—
Overige Austr. Parkieten	f 7,50

Alle standaardseisen, behalve voor de postuurkanaries, zijn losbladig. U kunt deze opbergen in de bekende multimappen. Deze mappen worden echter niet bijgeleverd.

Bovenstaande artikelen kunt u bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 1148324, t.n.v. N.B.v.V., te Bergen op Zoom, met vermelding van naam, adres, woonplaats en wat u wilt ontvangen. Voor België: Overmaken op rekening nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheks te Brussel 1, eveneens t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom.

Over bloemen en planten

Bureau voorlichting bloemen en planten

JULIA VOSKUIL

Overblijvende planten mogen in geen tuin ontbreken

In het februari-nummer zijn de groenblijvende planten – voornamelijk heesters – aan de orde geweest. Ze vormen de coulissen van een tuin, vooral in de wintermaanden. Volledigheidshalve werd bij een plant vermeld of er giftige delen zijn, wat van nut kan zijn voor iedereen die kleine kinderen of dieren heeft. Er zijn nogal wat planten die giftige stoffen bevatten, maar veelal moet er zoveel van worden geconsumeerd voordat zich vergiftigingsverschijnselen voordoen, dat men niet bevreesd behoeft te zijn voor akelige gevolgen. Bij vogels ligt dat anders: hun lichaamsgewicht is gering en vergiftiging eerder mogelijk. Daarom: planten met giftige delen niet in of direct tegen volières aanplanten. Er zijn genoeg niet-giftige soorten voor die toepassingen.

dia 1:
Een vasteplantenborder is een lust voor het oog (opname: Amstelpark, A'dam)

Overblijvende – zgn. vaste planten – geven kleur aan de tuin, twaalf maanden van het jaar! Rond de jaarwisseling is het de **kerstroos** (*Helleborus*)* die z'n bloemen toont (als er tenminste geen sneeuw ligt) en ook de **schoenlappersplant** (*Bergeria*) is niet bang om z'n bloemen te tonen. Wat later volgen de **voorjaarszonnebloem*** (*Doronicum*), **primulaatjes** (de paarse *Primula juliae* hybr. en *Primula vulgaris*). Het is dan inmiddels begin april geworden en er komen steeds méér bloemen. Belangrijk is, dat we die vroege bloeiertjes niet vergeten, want het verlengt het tuinplezier.

Tip: Alle vaste planten kunnen vanaf oktober worden geplant, de voorjaarsbloeiers het eerst om de bloei niet te storen. De grond wordt goed los gespuit en eventueel met potgrond vermengd. De wortels worden goed vochtig gemaakt voor het planten. In een ruim plantgat poten, grond rondom stevig aandrukken. Minstens 3 exemplaren bij elkaar, liever meer. Nooit turfmoalm erbij, dat blijft langdurig nat en kan rotting tot gevolg hebben.

Voor de winter wortelen de planter nog, zodat ze in het voorjaar vlot zullen doorgroeien en op de normale tijd bloeien. Na 2 à 3 jaar moeten ze tegen elkaar aan zijn gegroeid. Onkruid krijgt dan niet veel kans meer.

dia 2:
De karmozijnbes: niet om rauw te eten, gekookt zouden de bessen niet meer giftig zijn

dia 3:
Primula juliae-hybr. is er al vroeg bij met een uitburge bloemenpracht

Giftige vaste planten

Niet van alle planten is de giftigheid bekend, soms is niet precies bekend welke delen bepaalde giftige stoffen bevatten. Daarom zullen we hier alleen de belangrijkste noemen, belangrijk vanwege hun bekendheid en geregistreerd als 'min of meer' giftig. Omdat ze toch wel erg mooi zijn is er een simpel advies: gebruik ze wat meer achterin de border. Voor de genoemde voorjaarsbloeiertjes is dat moeilijk, want die blijven laag en moeten opvallen. De kans dat iemand kerstroosbloemen gaat eten is echter tamelijk klein. In de voortuin zijn ze best op hun plaats, iets beschaduwd graag. Dat geldt voor alle voorjaarsbloemen.

Karmozijnbes (*Phytolacca*)
kerstroos (*Helleborus*)
monnikskap (*Aconitum*)
ridderspoor (*Delphinium*)
akelei (*Aquilegia*)
ruit (*Thalictrum*)
muurpeper (*Sedum acre*), wild stinkende gouwe (*Chelidonium*), wild lupine (*Lupinus*)
wolfsmelk (*Euphorbia*), alle soorten
zijdeplant (*Asclepias*)
voorjaarszonnebloem (*Doronicum*)
salomonszegel (*Polygonatum*)
lelietje der dalen (*Convallaria*)
Cimicifuga
Pachysandra en maagde palm (*Vinca*) ook wel tot de heesters gerekend (bodembedekkers)

* = giftig

Literatuur: Giftige planten in en om huis, uitg. Balkema '76 door J.W. de Bruyn en F. Schelder.

Onkruiden

P.J. de Penning.

Gewoon Biggekruid

(*Hypochaeris radicata* L.)

Al om in den lande, langs wegen, dijken en in graslanden, kunnen we de gele gloed van de prachtige lintbloemen, van het Biggekruid ontdekken. Het is daar, ginds en op nog zovele andere plaatsen, of er gouden vlammetjes branden. Het biggekruidbloempje lijkt wel wat op dat van de melkdistel, maar het is zo mogelijk nog geler!

Als de uitgebloeide bloemen een grijze kroon op hebben, dan moet u er bij zijn. Dan moet u vooral erg snel zijn, want anders is de wind u reeds voor en blaast de zaadjes, aan hun parachutjes, net voor uw neus weg. U hebt dan het nakijken. Zorgt dat u er (tijdig) bij bent!

Aan de hand van de afbeelding, kan het geen probleem geven, om de bloemen te vinden. Laten we tegelijkertijd even naar de naam kijken. Het is wat moeilijk te achterhalen wat de naam nu eigenlijk precies inhoudt. Maar vrij vertaald, zouden we kunnen zeggen, dat de plant 'één onderaardse wortel' heeft. Zo ongeveer moet de betekenis van de wetenschappelijke naam luiden. Een wortelstok dus, die er voor zorgt, dat de plant jarenlang op dezelfde plaats kan groeien, bloeien en ... boeien!

P.J. de Penning.

Heeft u inmiddels deze prachtige NBvV-Kalender 1980 al besteld????

Laat er geen gras over groeien en doet het nu.
Iedere dag van het nieuwe jaar heeft u er plezier van.

Vastgestelde verkoopprijs slechts f 5,—.

Verkrijgbaar bij uw afdeling of rechtstreeks van het bondsbureau. Voor afdelingen is de inkoopprijs bij 10 of meer exemplaren slechts f 3,50 per stuk.

Bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 1148324 t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom.
Per omgaand ontvangt u het bestelde franco huis.

WAT
LEZERS SC
HRIJVEN WAT
LEZERS SCHRIJVEN
WAT LEZERS SCHRIJVEN
WAT LEZERS SCHRIJVEN
LEZERS SCHRIJVEN WAT LEZERS SCI

De kleine Saffraanvink

Naar aanleiding van een artikel, geplaatst in de editie van november 1978 door de heer A.Th. Hummel onder de naam 'Succes met de kleine saffraanvink', wil ik graag mijn ervaringen met deze vogels kenbaar maken. Mogelijk kan deze bijdrage dienen ter vermeerdering van de interesse voor deze vogelsoort. Welnu. Een drietal jaren geleden werden door mij een viertal kleine saffraanvinken aangekocht voor een prikje, aangezien zij in een erbarmelijke conditie verkeerden.

Ondanks de moeite, die eraan besteed werd, hield ik slechts 2 vogels over, die, gelukkig een koppel bleken te zijn. Daar ik tijdens de verzorgingsperiode de indruk had gekregen dat deze vogels gingen treuren, indien zij 'alleen' zaten, liet ik de twee overgebleven vogels bij elkaar, het gehele jaar door. Eerst dit jaar mocht ik constateren dat zij meer dan gewone belangstelling voor elkaar hadden. De man bevoogde de pop, toen zij in de volière zaten.

Op grond van de door de winkelier gegeven informatie wilde ik kweken met deze vogels in een broedkooi. Ter beschikking stelde ik hen een kanarie-broedkastje en een nestje van touw, alsmede het gewone nestmateriaal. Al spoedig hadden de vogels het nestje op zijn kop gezet. Ik weet dit aan stoelierij en legde het weer gewoon in het kastje. Daags daarop lag het weer op zijn kop, zodanig, dat er een kleine spleet open bleef. Ik liet de situatie zo. Na enkele dagen mocht ik constateren, dat op het houten

vloertje 1 eitje was gelegd. Bitter weinig nestmateriaal was gebruikt. In totaal werden vier eitjes gelegd. Aan het einde van de broedperiode – gedurende welke ik zelden een vogel op het nest zag zitten – was ik een tweetal dagen uithuizig. Bij mijn terugkomst vond ik 2 dode jongen op de vloer van de broedkooi. Daar er voldoende voer aanwezig was, dacht ik, dat het daar niet aan kon liggen.

Ik ving de vogels en plaatste hen in de volière buiten, die een afmeting heeft van 4 x 2 meter (2 meter hoog), exclusief nachthok. In deze buitenvlucht hingen diverse nestkastjes en enkele parkieten-blokken, die ik tot aan het gat had gevuld met hooi. Na verloop van tijd merkte ik, dat de saffraanvinken nestelden in een blok. 4 eitjes werden geteld.

Aan het einde van de broedperiode merkte ik, dat de pop de man niet

meer met rust liet en door de vlucht en het nachthok joeg. Ik ving de man en plaatste hem in een broedkooi binnenshuis. De pop werd rustiger en bleef meer op het nest. Bij een nestcontrole bleek, dat er 3 jongen waren geboren. Zij groeiden voorspoedig op dankzij de goede zorgen van de moeder, die naast het gewone voer, insecten opat, die zich binnen het gaas durfden wagen. Ook werden insecten in gedroogde vorm verstrekt.

Toen de jongen groot genoeg waren om te ringen, werden deze geringd. Jammer genoeg met ringen, die niet zwart gemaakt waren, waardoor een jong – volgens mij – uit het nest werd gegooid en de dood vond.

De twee anderen vliegen nu door de vlucht en worden door de moeder goed verzorgd. Deze vindt zelfs nog tijd om een jong van een goudgroene kanarievogel te voeren, terwijl de moeder ervan haar kleintje rustig laat honger op het nest.

Gisteren bij de nestcontrole vloog ook dit jong de vrije ruimte in. Hopelijk worden het 3 gezonde vogels, waaraan plezier beleefd kan worden.

Wel is bij mij de vraag gerezen of een volgend jaar meerdere vogels van dit soort bij elkaar gehouden kunnen worden. Zou de 'grote' saffraanvink zich verstaan met de 'kleine'? Ik houd me aanbevolen voor meer informatie over kweekervaringen met deze vogels.

L. Heijnen
Elsloo

Grijsvleugel, Atlantis of Utopia

door: Jan Kuiper

Foto's: D. Avon en T. Tilford
uit boek *Pletpraat* uitg. Helmond.

Ja, u heeft gelijk, Inderdaad staat er een uiterst merkwaardige titel boven dit artikel, die titel schreeuwt als het ware om een toelichting. Grijsvleugels zijn kleurkanaries met een uitzonderlijke pigmentering, Atlantis is een al eeuwen verzonken werelddeel en Utopia is een op de toekomst gerichte wensdroom.

Het lijkt erop dat het 'fenomeen' grijsvleugel bijna net zover in de vergetelheid dreigt te verzinken als het toenmalige Atlantis, zonde en jammer.

In de jaren 68 t/m 72 mochten de grijsvleugels zich koesteren in de warme belangstelling van velen, daarna is het zeer snel bergafwaarts gegaan met deze aparte kleurslag. Voor de korte 'bloeitijd' van de grijsvleugel zijn enkele zeer plausibele redenen aan te dragen, in de allereerste plaats de verdringing door weer andere mutanten, de grijsvleugels hadden in dat opzicht de wind bepaald niet mee.

De tweede oorzaak is gelegen in het onmiskenbare feit dat de fokuitkomsten bij de fok van grijsvleugels zo volkomen onvoorspelbaar ble-

Oranjeroodbronspastel grijsvleugel

ken te zijn, de praktijk leerde dat er geen enkele paring te bedenken was en is waaruit gegarandeerd grijsvleugels geboren zouden worden, in de rechtlijnige kleurkanarie-wereld is dat hoogst ongewoon.

Zó ongewoon dat velen er na korte tijd al de brui aan gaven, het wachten op toevalstreffers zinde hen niet, wie zou hen dat kwalijk kunnen nemen eigenlijk.

De onzekere uitkomsten in de fok maken duidelijk dat er in ieder geval bij kleurkanaries NIET kan worden gesproken van een 'grijsvleugelfactor', wanneer dat wél het geval zou zijn zou ook de optreding van het grijsvleugeleffect zich wetmatig manifesteren in de nafok, dat is niet het geval, dus is er van een grijsvleugelfactor geen sprake.

Onafwendbaar dringt zich dan de vraag op hoe dan de grijsvleugel aan zijn merkwaardige verschijningsvorm komt als er geen grijsvleugelfactor bestaat, de beantwoording van die vraag heeft te maken met het begrip 'erfelijkheid'. Voor velen onder ons is erfelijkheid een a-b-c-tje, de factoren waarvan de praktijk heeft bewezen dat ze erfelijk zijn werden van een genetische codering voorzien, met die genetische codering (nomenclatuur) kunnen zeer ingewikkelde papieren vogels geconstrueerd worden, in de praktijk blijken die constructies, hoe gecompliceerd dan ook, juist te zijn.

Populair gezegd hebben we de erfelijke mogelijkheden in een kastje gestopt, we hoeven slechts een paar laden open te trekken om met zekerheid vast te stellen hoe de uitkomst van een paring zal zijn voor zover het de pigmentering betreft. Ook de pastelfactor is in zo'n kastje gestopt, onder de codering rz, r-reductie z-wart. Aangevend dat de pastelfactor het normkwantum aan eumelanine aantast, deze aantasting heeft tot gevolg dat kleurkanaries onder invloed van de pastelfactor een zwakkere melanineuiting demonstrenen dan de normvogel (wildvorm).

De pastelfactor gedraagt zich in de praktijk geheel wetmatig, bij alle paringen waar de pastelfactor in het geding is kan vooruit worden bepaald hoe het resultaat er uit ziet voor zover het de genetische kant van de zaak betreft.

Dus, de paring van pastel x pastel levert 100% pastellen op, geheel

conform de verwachtingen, omdat de pastelfactor een geslachtsgebonden verervingspatroon heeft levert de paring van pastel X niet-pastel pastellen op in de vrouwelijke lijn en pastelvervenden in de mannelijke lijn enz. enz.

Grijsvleugels zijn genetisch pastellen uit de groenserie, er bestaat echter een wereld van verschil tussen bijvoorbeeld een blauwpastel en een blauwpastelgrijsvleugel! Helaas niet alleen in de verschijningsvorm, ook de vererving ligt vër uit elkaar, de praktijk heeft dat aangetoond.

Want, het geslachtsgebonden karakter van de pastelfactor in aanmerking nemend, de paring van grijsvleugel X pastel zou dan toch tenminste in de vrouwelijke lijn weer grijsvleugels op moeten leveren, dat is vaker NIET dan WEL het geval, volkomen onvoorspelbaar. De paring van groenpastel X groenpastel kan geheel onverwacht resulteren in grijsvleugels, tot verbazing van de eigenaar/fokker, en wat denkt u van het commentaar dat de fokker levert als hij twee behoorlijke grijsvleugels aan elkaar paart en ontdekt dat al de jongen uit die paring 'gewone' groenpastellen blijken te zijn?

De verervingskarakteristiek der grijsvleugels laat zich duidelijk niet in het keurslijf van een kastje dwingen, is niet van een symbool te voorzien, de praktijk bewijst dat. Studerend in de erfelijkheidsleer wordt al snel duidelijk dat IEDERE factor te beïnvloeden is, door andere factoren én door niet gerubriceerd erfelijk materiaal, dat geldt onverkort voor de pastelfactor.

Kijkend naar de grijsvleugels en naar de overige pastellen valt het op dat de paring van pastel X pastel vaak resulteert in ontoelaatbaar pigmentverlies, vooral in de grote pennen van vleugel en staart, groen-bruin-agaat-isabel-pastellen vertonen deze fout, daar moet een oorzaak voor zijn.

Uit het felt dat de gesignaleerde over-reductie van de eumelanine optreedt in alle pigmentseries is een overduidelijke conclusie te trekken, ondersteund door de praktijk.

DE PASTELFACTOR HEEFT EEN CUMULATIEF KARAKTER!

Cumulatief is een mooi woord voor

stapelen, een stapelwolk heet een cumulus, voor de pastelfactor komt de term cumulatief neer op stapelende reduceeractiviteit. Ergo, wanneer de normale reductie door de pastelfactor op 20% wordt gesteld blijkt de koppeling van twee vogels in het bezit van de pastelfactor vaak te resulteren in een reductie van 30%, een over-reductie dus.

Hang me alstublieft niet op aan de genoemde percentages, zij zijn slechts illustratief bedoeld, berusten niet op exact juiste hoeveelheden.

Uitsluitend in de groenpastelserie levert het cumulatieve karakter van de pastelfactor een uitzonderlijke verschijningsvorm op, in alle andere series is dat door overige factoren vrijwel uitgesloten.

Het kan niet als uitzonderlijk worden aangemerkt dat de vogels die sterk onderhevig zijn aan cumulatieve werking van de pastelfactor een zeer bruine indruk maken, vooral in het nest en tot de jeugdruï, eigenlijk is dat zelfs logisch te noemen. Naarmate er meer eumelanine verdwijnt zal het onaangetaste restpigment phaomelanine nadrukkelijker zichtbaar worden in de verschijningsvorm, nietwaar?

Samenvattend concludeer ik dat grijsvleugels welhaast automatisch op zullen treden in iedere doorgefokte stam in de groenpastelserie, de ene keer wat sneller dan de andere keer, maar toch.

Het eerste signaal is meestal een zoming in de vleugels en de staart, doorfok maakt de zoming tot echte grijsvleugels, vergis u niet, werkelijk goede grijsvleugels zijn nog altijd ulterst zeldzaam.

Goede grijsvleugels hebben een scherp geaccentueerde omzoming van vleugel en staartpennen, rugbestreping is niet meer zichtbaar, wat gebleven is in de rug is een soort 'hamerslag' tekening.

Ooit hadden we zulke magnifieke vogels, het is te hopen dat de grijsvleugel niet net als de London-Fancy verdwijnt in de vergetelheid van Atlantis, misschien toont de nabije toekomst aan dat de herverschijning van voldoende grijsvleugels niet zo Utopiaans is als de kop van dit artikel suggereert, slechts de terriers onder de fokkers zullen deze moeilijke opgave kunnen realiseren.

Mijn beste wensen vergezellen u die deze klus aan blijkt te durven!

Een interessante kruising

door Drs.J. van Rooijen
Wageningen.

Wanneer men de media een beetje volgt dan blijkt al gauw dat steeds meer mensen het belang van de gedragskunde (ethologie) gaan inzien. Er worden echter maar zelden resultaten en theoriën naar voren gebracht die specifiek voor dierenliefhebbers interessant zijn. Ik heb dit altijd nogal jammer gevonden omdat ik geloof dat er bij dierenliefhebbers een grote belangstelling bestaat voor, zelfs zeer specialistische, kennis over het gedrag van hun dieren. Vandaar deze bijdrage.

Leden van de papegaaienfamilie maken doorgaans niet zoveel werk van de aankleding van hun nest. Ze leggen de eieren zo op de kale bodem van een holte. Uitzonderingen zijn de soorten van het geslacht **Agapornis** (de dwergpapegaaien), van het nauwverwante geslacht **Loriculus** en nog een verre verwant binnen de papegaaienfamilie. (De vogels van het geslacht **Loriculus** hebben nog een eigenaardigheid. Ze slapen niet op een stokje maar gaan 'onder stok'. Gezonde vogels hangen ondersteboven aan een tak te slapen. Tot dit geslacht behoort onder andere het blauwkroontje, **Loriculus galgulus**).

Het gedrag van acht van de negen **Agapornis**-soorten is grondig bestudeerd door Professor Dilger van de Cornelluniversiteit in Amerika. (Alleen **A. swindermiana** heeft hij niet bekeken, die kon hij niet te pakken krijgen).

Behalve de roodmasker (**A. Pullaria**) broeden al deze soorten in bestaande holen en gaten. De roodmasker hakt zelf een holte in de nesten van bepaalde mieresoorten. Deze soort rekent Dilger tot de drie meest primitieve soorten. De beide andere soorten zijn de zwartvleugel- (**A. ta-**

ranta) en de Madagaskar- (**A. cana**) **Agapornis**.

Alle drie soorten maken in het hol een zacht onderlaagje van stukjes blad en bast. De vier soorten die Dilger als hoog ontwikkeld beschouwt maken uitgebreide nesten met een overdekte ruimte aan het einde van een tunnel. Dit zijn alle vier **personata**-soorten en ze zijn te herkennen aan een duidelijke witte oogrand. Een tussenpositie neemt de perzikkop (**A. roseicollis**) in. Deze bouwt een komvormig nest. Het nest is dus veel eenvoudiger dan van de **personata**-soorten maar ingewikkelder dan van de eerste drie soorten.

Alle soorten gebruiken dezelfde methode om nestmateriaal van geschikte afmetingen te verkrijgen. Ze knippen met hun snavel een rij gaatjes in een stuk blad of bast, net zo lang tot het stuk dat ze willen hebben loslaat. In de voliëre fabriceren ze op deze manier uit vellen papier snippers en stroken. De methode om dit nestmateriaal in het hol te brengen is echter niet voor alle soorten gelijk.

De drie primitieve soorten en de, boven al genoemde, **Loriculus**-soorten hebben een heel grappige wijze van transport. Ze steken zes tot acht

stukjes tussen de opgezette veren van borst en rug en vliegen met opgezette veren weg.

Bij sommige papegaaiesoorten die geen nest bouwen ziet men ook wel eens dat ze rondvliegen met stukjes hout, bast of blad tussen de veren. Papegaaien kauwen graag langdurig op dergelijk materiaal. Als ze hun bek niet leegmaken voor ze hun veren gaan poetsen kan dergelijk spul tussen hun veren geraken. Men denkt dat die vreemde manier om nestmateriaal tussen de veren te vervoeren uit een dergelijk gedrag is ontstaan.

De perzikkop heeft langere stukker nodig om zijn komvormig nest te kunnen konstrueren. Hij gebruikt geen papiersnippers maar papierstroken. Voor het vervoer gebruikt hij alleen zijn rugveren. Hij zet ze op als hij de stroken bast blad en papier erin steekt en heeft ze aangesloten tijdens het vliegen. De vorige soorten houden hun veren opgezet. Toch verliest hij tijdens het verzamelen van andere stukjes en tijdens het vliegen nog de helft van wat hij bij elkaar gezocht had. Sporadisch vervoert hij ook wel eens wat met de snavel (drie procent van het totaal).

De **personata**-soorten verliezen vrij

wel nooit wat. Zij vervoeren dan ook alles per snavel. Zij sprokkelen ook twijgjes en takjes voor de constructie van hun uitgebreide nesten.

Dilger heeft perzikkoppen gekruist met een van de personata-soorten (namelijk *A. personata fischeri*). Op het moment dat de jongen uit deze kruising een nest wilden gaan bouwen leken ze totaal de kluts kwijt te zijn. Het afscheuren van de stroken gaf geen enkel probleem, maar het vervoer ervan des te meer. Ze waren volledig in de war en konden niet besluiten of ze de rafels in de bek zouden houden of dat ze ze tussen hun veren zouden stoppen. Er was duidelijk sprake van een innerlijk konflikt, soms stopten ze de stukken tussen hun veren maar deden ze hun bek niet open zodat ze ze er ook weer uit trokken.

Alles wat ze in hun veren gestoken

hadden zat er zo onhandig in dat het er altijd al uitgevallen was voor ze bij het nest aankwamen. Alleen nestmateriaal dat ze in de snavel meenamen kwam ook op zijn bestemming aan. Toch probeerden ze 94% van de stukjes tussen hun veren mee te nemen. Na twee maanden was het vervoer per snavel gestegen van 6% naar 41%. Ze bleven echter, ook als ze iets uiteindelijk in de bek meenamen, eerst de veren opzetten en de kop achteromdraaien. Weer twee maanden later waren deze intentiebewegingen verminderd maar een duidelijke afname was er pas na twee jaar. Ze bleven het nestmateriaal-tussen-de-veren-steken-gedrag echter nog wel vertonen.

Na drie jaar vervoerden ze alles per snavel hoewel ze af en toe nog wel eens probeerden iets tussen de ve-

ren te steken. Deze pogingen waren veel minder onhandig dan in het begin hoewel ze nooit tot een uiteindelijk succes leidden. Dit resultaat is zo interessant omdat bleek dat de vogels niet zomaar aangeboren instinkten volgden. Het vervoer per veer had eigenlijk hun voorkeur. Maar doordat zij een mengsel van beide oudersoorten waren miste dit gedrag de harmonie om tot een resultaat te komen. Ze leerden wel degelijk uit deze ervaringen. Duidelijk blijkt uit deze proef dat de vorm van het gedrag zowel door de aanleg als door de ervaring bepaald wordt.

Literatuur: DILGER, W.C., 'The behavior of lovebirds'. (1962) In: Animal behavior, readings from scientific american. Freeman and Company.

Het kweken met Europese vogels

door W. Höpener

Het is alweer voorbij. Ja inderdaad, het kweekseizoen waar we zo vol verwachting naar toe hebben geleefd, ligt alweer achter ons. Het is nu half augustus als ik dit schrijf, we kunnen de balans opmaken, over wat het afgelopen kweekseizoen ons aan vreugde over behaalde kweekresultaten, of aan tegenslag en teleurstelling heeft gebracht.

Laten we voorop stellen dat de weergoden ons behoorlijk in de steek hebben gelaten, en menige vogelliefhebber kreeg de kriebels omdat zijn vogels (en zeker met name de putter) maar niet aan de nestbouw begonnen. Maar de natuur laat zich nu eenmaal niet dwingen en wij konden niets doen als maar rustig afwachten. Achteraf is het dan toch nog redelijk voor elkaar gekomen.

In mijn kweekkooien zijn op 5 en 6 augustus nog 2 nesten wildzangvogels geboren. Dit is mijns inziens vrij laat. De jongen worden goed gevoerd (ik heb ze af geringd) maar als de oudervogels eerstdaags beginnen te ruien, kon die voederdrang wel eens minder worden. Ik hoop er naar het beste van.

Ik ken een kweker die nu nog een groenling en een putter paar in zijn volière op bevruchte eieren heeft broeden. Wat zal dat nog worden? De groenlingpop heeft al twee resten jongen grootgebracht en dit is dus haar derde legsel. Het kan

dus best lukken. Een opvallend (verheugend) verschijnsel is, dat steeds meer liefhebbers met de in hun bezit zijnde Europese (wildzang) vogels willen kweken. De vele telefoontjes die mijn collega dhr. Jo Douven en mij bereikten met vragen over de kweek van en met de wildzangvogels en over het voeren van de diverse onkruidzaden, zijn voor ons een bewijs, dat onze Dialezingen in belangrijke mate hiertoe hebben bijgedragen.

Dat is ook het doel waar wij naar streven, n.l. zelf de vogels kweken en ringen, om zodoende een einde te maken aan het vangen (stropen) van de vogels uit de natuur. Maar dat is nog een lange weg gelooft u maar. Elke zelfgekweekte vogel is uiteraard een stap in de goede richting. In mijn vorige artikel heb ik u verteld dat wij soms experimenteren om te weten te komen wat voor invloed bepaalde factoren op onze vogels hebben. Dat dit niet altijd succes oplevert, moge u uit het volgende duidelijk worden.

Een van mijn kweekkooien, waarvan de afmetingen zijn 110 cm breed, 50 cm hoog en 60 cm diep, had ik met een houten wand in tweeën gedeeld. Ik had dus nu twee

kooien van 55 cm. breed. In elke kooi plaatste ik een koppel putters en hing er nestkastjes in. Na enige tijd zaten in beide kooien de popjes te broeden op bevruchte eieren.

Daags voor het uitkomen bleken de eitjes in de eerste kooi beschadigd en kwamen niet uit. In de tweede kooi werden de jongen wel geboren, maar lagen om beurten op de bodem van de kooi en waren binnen twee dagen dood. In beide gevallen waren de puttermannen waarschijnlijk de daders. Maar de hoofdschuldige (naar achteraf bleek) was ik zelf, omdat de gedeelde kooien voor de putterkweek waarschijnlijk te klein waren. Ik neem dit aan, omdat ik het afgelopen jaar in mijn normale kooien wel putters gekweekt heb. Aldoende leert men.

Toch had het delen van de kooi ook nog een goede kant. Wanneer veel jonge vogels bij elkaar in een vlucht zitten en er wordt er een ziek, dan kunnen ook andere vogels ziek worden als ze in de uitwerpselen van de zieke vogel pikken. Welnu in de gedeelde kooien heb ik boven de zandlade een uitneembaar houten raampje geplaatst, waar overheen vogelgaas is gespannen. De hierin geplaatste jongen, kunnen dus niet op de bodem in hun uitwerpselen pikken. En dat is misschien een goede tip voor u als u een zieke vogel hebt.

En nu nog even terug naar het kweekseizoen. Er zijn zoveel dingen waar we tijdens de kweek rekening mee moeten houden. Ik zal u enkele voorbeelden noemen. Verander nooit iets aan een nestje als een popje eenmaal gelegd heeft (het zijn geen kanaries). De geringste

verandering kan er de oorzaak van zijn dat de pop het nest verlaat en dan zit u met de brokken (in dit geval met de eieren).

Gebruik bij nestcontrole een spiegel-tje op plaatsen waar u niet gemakkelijk bij kunt en controleer alleen dan, als de pop even van het nest is om te eten of te drinken. Haal in de vollère nooit alle jongen tegelijk uit het nest om ze te ringen. Laat er altijd minstens één inliggen zodat het nest nooit leeg is. Wanneer een koppel vogels aan hun tweede broed bezig is, kan het gebeuren (zeker als de huisvesting niet al te groot is) dat de man de jongen van het eerste nest afbijt en verjaagt. Hij beschouwt deze dan als concurrenten en in dat geval kunt u de jongen beter uitvangen en ze elders onderbrengen.

Bewaars meelwormen nooit in een gesloten doos of glas en zorg ervoor dat er steeds voldoende frisse lucht bij kan. Meelwormen in een gesloten ruimte verspreiden (zeker bij warm weer) na enkele dagen een scherpe stinkende lucht en zijn dan niet goed om aan uw vogels te voeren. Laat uw vogels regelmatig baden. Het komt hun conditie ten goede. Als uw vogels in de rui zijn, geef ze dan als ruihulp de brandnetel-thee. U gaat dan als volgt te werk. Neem 1 liter water en voeg er vier tot vijf takjes brandnetel aan toe. U neemt geen brandnetels waar zaad aan zit en ook geen dove netels (waar die witte bloesem aan zit). Zo rond september hebben we de tweede groei van de brandnetels en dan staan er volop jonge verse planten en dat zijn de beste. En nu gaan we thee maken.

Breng het water met de brandnetel-takjes aan de kook. 10 minuten laten trekken, de brandneteltakjes verwijderen en de zaak laten afkoe-len. Zeef de thee vervolgens door een doekje of een fijn zeefje en dat is hij klaar. Wij geven deze thee drie dagen achter elkaar, dan een dag normaal drinkwater, weer drie dagen thee en een dag normaal en nog eens drie dagen thee. Het kar absoluut geen kwaad en is o zo gezond (ook voor de mens). Tijdens de theekuur alle ander drinkwater er badwater bij de vogels verwijderen. Dan moeten ze de thee drinken er die smaakt zeker niet vies. Denk e wel aan, de thee elke dag vers aan maken. Na een dag geeft deze eer geleidelijke aanslag aan de drink fles en dat ziet er niet smakelijk uit. Het is een beetje werk maar he loont de moeite.

Sportvrienden, in een zestal artikelen heb ik getracht u iets te vertellen over het kweken met Europese vogels, en onkruidzaden als vogel voedsel. Als deze pennevruchten e toe hebben bijgedragen uw kennis en kweekresultaten te vergroten, o uw belangstelling voor de wildzang kweek heeft gewekt, dan heb ik mijn doel bereikt en is mijn moeite ruimschoots beloond.

Gaarne wil ik u nog even wijzen op onze dialezingen, waarin wij u in een 3½ uur durend programma in woord en beeld alles zullen vertellen over onze mooie hobby 'He kweken van Europese vogels'.

P.S. inlichtingen dialezing: tel 045 31 65 09, b.g.g.h. 045 - 25 44 25. Ik wens u veel succes.

